

СЛУЖБЕН ЛИСТ

НА ФЕДЕРАТИВНАТА НАРОДНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

„СЛУЖБЕН ЛИСТ“ излегуе два пати неделно. — Ракописите не се враќаат. — Огласи по тарифата. — Текуќа сметка бр. 10-313-004 — Поштарина платена во готово.

Петок, 17 јануари 1947

БЕЛГРАД

БРОЈ 5

ГОД. III

Цена на овој број е 12.— дин. — Преплатата за прво полугодие изнесуе дин. 300.— а за цела 1947 година дин. 550.—. — Редакција: Бранкова бр. 20. — Телефон: Редакција 28-838, Администрација 22-619.

32.

На основа чл. 3 ст. 1 Уредбата за единствени цени, Владата ФНРЈ, на предлог на Стопанскиот совет на Владата ФНРЈ, издава

НАРЕДБА

ЗА УТВРДУЕЊЕ ГРУПИ НА ПРОИЗВОДИ И УСЛУГИ ЗА КОИ ШТО КЕ СЕ ОДРЕДУАТ ЕДИНСТВЕНИ ЦЕНИ СО ВАЖНОСТ НА ЦЕЛАТА ТЕРИТОРИЈА НА ФЕДЕРАТИВНА НАРОДНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА ОДНОСНО ОТКУПНИ ЦЕНИ

1 Се утврдуат следните групи на производи и услуги, за кои што ќе се одредуат единствени цени со важност на целата територија на Федеративна Народна Република Југославија:

I

ПРОИЗВОДИ НА ПОЛЕДЕЛСКАТА И ПРЕХРАНБЕНАТА ИНДУСТРИЈА:

- 1) **Житарици:** пченица, царевка, рж, ечмен, овес опис.
- 2) **Индустриско семење и растенија:** сонцокрево семе, ричиновско семе, семе од репа, соино семе, семе од тиква, маково семе, памучно семе, семе од коноп, ланено семе, тутунско семе, семе од сусам, семе од синап, семе од луцерка и црвена детелина, семе од горушица, семе од свилена бубачка; опиум, хмељ, тутун, шекјерна репа; кокони од свилена бубачка; стабљика од кадела, ланена стабљика; клица од царевка; семе наменето за сеидба.
- 3) **Стока и сточни производи:** говеда, свињи.
- 4) **Сточна храна:** трици, сено, слама, уљани потапи, резанци од шекјерна репа.
- 5) **Прехранбени производи:** брашна од жита, (пченично, од царевка, ечмен, овес); сите видови на тесто (суви теста, фиде, макарони, шпагети и др.); сувомеснати производи; конзерви од месо, конзерви од зарзават; полупреработувачки од овоштие (марк и пулпа); преработувачка од овоштие (мармалад, лекмес); црвен пипер; лути (вештачки) алкохолни појачаји; минерални води; типизиран кекс; чоколада; типизирани шекјерчиња.
- 6) **Анимални и вегетабилни маснотии:** свињско сало; сурова сланина, лој суров и топен, маст свињска, уља за јадење, техничка уља; мрсни киселини, уљан талог.
- 7) **Шекјер, скрбови и нивни деривати:** шекјер во кристал, шекјер во коцка, шекјерна меласа, шекјер од овоштија и скробен шекјер, скрбови, сирупи од скроб, штирак, декстрин, чирш, казеин, крвни албумин.

II

Тутунски преработувачки: цигари, цигарети и други тутунски производи.

III

ДРВО И ПРОИЗВОДИ ОД ДРВО:

- 1) **Танинско дрво.**
- 2) **Обло дрво:**
 - а) долга обла граѓа: јарболи (катарки), антени и пилоти; б) трупци: трупци за фурнири, трупци за лупење, трупци за пилење (сечење), други трупци и резонанс трупци; в) телеграфски и телефонски дрвје; г) јамско (рудничко дрво); д) целулозно дрво; гј) обла коларска граѓа.
- 3) **Тесано дрво:** а) тесано градежно дрво; б) железнички прагови.
- 4) **Цепено дрво:** дужици: храстови, церови, букови и чамови.
- 5) **Сечено (пилјено) техничко дрво на листари:**
 - а) Храстово: аа) неокрајчена граѓа: булови, самици; бб) окрајчена граѓа: штици и планки, бочници и блистачи, бочварска граѓа, листови четвртачи, меркантилна граѓа, планки за бочви (дуели) бељина (сплит), подници за железнички вагони и мостовски подници, мостовски греди и скретничка граѓа, фризи и летви; вв) специална граѓа: исечени половњаци, средњачи и фризи.
 - б) Буково: булови, самици, окрајчени штици, фризи, четвртачи, летви, рачка за метли и специална граѓа (полуокрајчени блистачи, фризи и кантли).
 - в) Брестово: булови, самици, окрајчени штици, четвртачи, фризи.
 - г) Јасеново: булови, самици, четвртачи, фризи.
 - д) Јаворово: самици, четвртачи и фризи.
 - гј) Сечено техничко дрво по сортимани за клен, граб, јова, орев, цреша, круша, липа, бреза, топола, врба, цер и багрем.
- 6) **Сечено техничко дрво на четинари:** јела, смрча, бел и црн бор, ариш и муника во соодветните сортимани како штици, летви, греди, четвртачи и получетвртачи, бродарски под, мадриери, бестинки и окрајци.
- 7) **Паркети, ободни летви, ѕидни појаси, фризи и прагови:** по сортиманите на храстово, јасеново, брестово и буково дрво.
- 8) **Шпер и панел плочи.**
- 9) **Фурнири.**
- 10) **Кора, шишарки и рујаво лисје за штавење кожи.**

11) Струготини, отпац од дрво и дрво за генератори.

12) Намештај куќјни и канцелариски (типизиран).

13) Транспортни вински буриња, амбалажни буриња, буриња за конзервирање на овошће и преработуачки од овошћа и типизирани амбалажни сандаци.

14) Типизирана градежна столарија (пенчериња, врати, ролетни и др.).

15) Палидрвца.

IV.

Руди и копови: 1) Јаглењ камени и мрк, лигнит и брикет; 2) други копови; 3) метални руди.

V.

Текстил, кожа и гума:

1) Сировини: а) волна, памук, виткана кадела, виткан лан, вештачки памук, вештачка волна, вештачка свила, манила, кокосова прегја; сите текстилни отпац.

б) сурова кожа, јадри и ситни стоки; преработени кожи, јадри и ситни стоки; сурова и синтетична гума и гумени регенерат; отпац од кожа и гума; крзна.

2) Преработуачки:

а) Сите врсти на предива од горе поброените текстилни сировини; сите врсти ткаенини од тие сировини; сите врсти конец, капац и ортоми; санитарски и технички материал; сите врсти вата; текстилно погонско ремење и црева; машка, женска и детска конфекција; врвци, вателин, технички филцеви; туљци; каделна и јутена амбалажа.

б) Обувки; кожно ремење; гумени производи (гумени корита, гјонови и петици од гума, црева, плочи и др.); гуми за разни возила; неоплемените и оплеменети крзна.

VI.

ПРОИЗВОДИ НА ХЕМИСКАТА ИНДУСТРИЈА:

Вештачко гјубре; сапуни (тоалетни и за деца, за перење и за бричење) и сапунски прах; модер камењ и други средства за заштита на растенијата; производи на сува дестилација на дрво; целулоза; дрво-вина; вегетабилни и анимални материји за штавење; катран и негови деривати; нафта и нејзини деривати; минерални уља и мазива; каустична сода; калцинирана (амонијачна) сода; карбит; анилински бои; земјани бои; сумпорна киселина; угљена киселина и неоргански киселини; глицеринска подлужница и глицерин; туткал; маст од коски; желатин; уљани бои; лакови и фирнајзи; зелена галица; нафталин; сировини за експлозивни; поташа; феролегури; сол (за индустриски цели и за исхрана); хартија; хартија за цигари; натронпапир; лепенка (картон); рамна и шупља срча; кршена срча; парфимериски и козметички препарати.

VII.

1) Производи на црна металургија:

Железо-челик: јадри, средњи и ситни профили (бетонско, шипкасто, профилно, плочкаесто, обрачно железо; колски шини, оски).

Лим: црн и поцинкован.

Плински цевки: црни и поцинковани.

Тел: ваљан, светел, поцинкован.

Шајки.

Потков за стока.

Завртњи: црна и бела шрафовска стока.

Заковици.

2) Производи на обоена металургија:

Метали и нивни легури: олово, цинк, бакар, алуминиум, калај, месинг, бронза и друго.

Оловни, бакарни и месингани цевки, шипки лим, телови.

3) Производи на ливници:

Лив: сив, челичен, темпер, машински, трговски, водно-канализациони, санитарни.

Одливци: на железо, метал и нивните легури.

4) Отпац на железо-челик, метал и нивните легури, старо железо, стар метал.

5) Поледејски алат, постројки и машини:

Лопати и ашови: пресован нитован и кован.

Мотики, казми, пијуци, кјускии.

Грабуљи: пресовани и нитовани.

Српови и коси.

Вили: за семе, плева и коноп, репа, гјубре.

Секири: босански, крањски и српски.

Плугови и делови за плугови, дрљачи.

Сејалици за царевка, за жито, копачици, прашачи.

Сечки, репари, круљачи, вегрењачи, муљачи и преси за грозје, прскалице за винова лоза.

6) Средства на производството за индустрија и занаетство.

7) Производи на метало-преработуачката индустрија:

Градежен оков.

Бунарски пумпи.

Арматури (фитинг).

Тегови и ваги.

Јажиња, синџири, плетива и платча

Црна лимена стока, штедњаци и пеќии.

Садови: мајлирани, поцинковани, алуминиумски.

8) Производи на електро-индустрија:

Изолирани спроводници.

Изолирани Бергман цевки.

Електротехнички инсталациони материал.

Сијалици.

Електрични батерии: цепни и анодни.

Оловни акумулатори.

Трофазни електромотори.

Трансформатори

9) Хидраулични и калорични машини-мотори.

10) Транспортни средства.

11) Машини за пишување и шиење, машини за сметање, бицикли, делови и прибор.

12) Сигнали, телеграфски, телефонски и радио-апарати и урегјаи, делови и прибор.

VIII

Градежни материал: шамозт, гипс, цемент, камени коцки, кровна хартија, кварц песок, талк, барит, брдо-ска креда, каолин, магнезит

IX.

КАНЦЕЛАРИСКИ И ШКОЛСКИ ПРИБОР

X

ЛЕКОВИ И ФАРМАЦЕУТСКИ ПРЕПАРАТИ

XI.

ВЕТЕРИНАРСКИ СЕРУМИ И ВИРУСИ

XII.

ТРАНСПОРТНИ УСЛУГИ (ТАРИФИ)

XIII

ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА (НАПАТСТВИЈА ЗА ТАРИФИ)

2. — За поедини поделелски производи од точ. 1 на оваа наредба Владата ФНРЈ може да одредуе само откупни цени и тоа било за целата територија на Федеративна Народна Република Југославија било за поедини реони односно народни републики, не одредуејќи за тие производи единствени цени.

3. — Цените на производите и услугите кои што не се обванати со точ. 1 на оваа наредба, ќе ги одредуат владите на народните републики или органите кои што тие ќе ги овластаат.

До донесуењето на нови цени од страна на органите од ставот 1 на овој член остануат во важност цените одредени по досегашните прописи.

Секое прекршуење на предните одредби ќе се пријави на надлежниот јавен обвинител заради постапка по Законот за сузбивање недопуштената трговија, недопуштена шпекулација и стопанска саботажка

4. — Оваа наредба влегуе во сила со денот на објавуењето.

14 јануари 1947 година

Белград

Претседател на Владата ФНРЈ
и Министер на народната одбрана,
Маршал на Југославија
Јосип Броз-Тито, с. р.

Претседател на
Стопанскиот совет на Владата ФНРЈ,
Борис Кидрич, с. р.

33.

На основа чл. 2 ст. 3 Уредбата за цените на градежните услуги кои што ги вршат државните градежни претпријатија од општодржавно и републиканско значење и за добивката и распределбата на добивката на овие претпријатија, Владата ФНРЈ по предлог на Стопанскиот совет на Владата ФНРЈ, донесуе

РЕШЕЊЕ

ЗА НАЧИНОТ НА ПРЕСМЕТУЕЊЕТО НА ПОСТОТОКОТ НА ПРЕДВИДЕНАТА ДОБИВКА НА ГРАДЕЖНИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА

1) Ова решење се односуе на државни градежни претпријатија од општодржавно и републиканско значење.

2) Индивидуалната стопа на предвидената добивка на поедини градежни претпријатија се пресметуе по следниот образец:

$$Ди = \frac{С \times Дп}{Пс}$$

при што значат:

Ди—индивидуална стопа на предвидената добивка на поедино претпријатие;

С—собирање на основните и обртните средства на односно претпријатие;

Дп—просечна стопа на предвидената добивка во грагјевинарството;

Пс—полна цена на коштањето на сите извршени градежни услуги во текот на една година пресметана врз основа на нормираните трошокови.

3) Просечната стопа на предвидената добивка во грагјевинарството се утврдуе на 7% (седум од сто).

4) Индивидуалната стопа на предвидената добивка за поедини претпријатија ја пресметуат сојузните односно земските управи, а ја потврдуе и му ја соопштуе на претпријатието надлежното министерство на градежите во согласност со надлежното министерство на финансиие.

5) Обавезни објаснуења и напатствија за применуење на ова решење ќе дава Стопанскиот совет на Владата ФНРЈ.

6) Ова решење влегуе во сила со денот на објавуењето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“, а ќе се применуе од 1 јануари 1947 година.

14 јануари 1947 година

Белград

Претседател на Владата ФНРЈ
и Министер на народната одбрана,
Маршал на Југославија
Јосип Броз-Тито, с. р.

Претседател на Стопанскиот совет
на Владата ФНРЈ,
Борис Кидрич, с. р.

34.

На основа чл. 3 ст. 3 Уредбата за трошковите и добивката на државните угостителски претпријатија од 31 декември 1946 година Владата ФНРЈ, по предлог на Стопанскиот совет на Владата ФНРЈ, донесуе

РЕШЕЊЕ

ЗА СТОПАТА НА ДОБИВКАТА НА ДРЖАВНИТЕ УГОСТИТЕЛСКИ ПРЕТПРИЈАТИЈА ОД ОПШТОДРЖАВНО ЗНАЧЕЊЕ

1) Стопата на добивката на државните угостителски претпријатија од општодржавно значење се одредуе на:

а) дваесет и пет од сто (25%) за претпријатија уврстени во категорија на специални државни угостителски претпријатија;

б) десет од сто (10%) за претпријатија уврстени во прва група на втората категорија на државните угостителски претпријатија.

2) Ова решење влегуе во сила со денот на објавуењето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“, а ќе се применуе од 1 јануари 1947 година.

14 јануари 1946 година

Белград

Претседател на Владата ФНРЈ
и Министер на народната одбрана,
Маршал на Југославија
Јосип Броз-Тито, с. р.

Претседател на Стопанскиот совет
на Владата ФНРЈ,
Борис Кидрич, с. р.

35.

На основа чл. 21 и 52 Законот за војните воени инвалиди во согласност со Министерот на трудот ФНРЈ, пропишуам

П РА В И Л Н И К ЗА ЗАПОСЛУЕЊЕ НА ВОЈНИТЕ ВОЕНИ ИНВАЛИДИ

Член 1

Со овој правилник се уредуе постапката на запослуење на војните воени инвалиди во државни, кооперативни и приватни претпријатија.

Сите државни, кооперативни и приватни претпријатија должни се да ги запослат војните воени инвалиди и тоа до 10% од вкупниот број на запослениот персонал, како и да ги примат на обучуење во цел на специјализација

Член 2

Органи за извршуење одредбите на овој правилник се:

- 1) воено-инвалидски органи — инвалидски секции на воените окрузи;
- 2) органи за посредуење на работата на Единствените синдикати на Југославија; и
- 3) органи на Инспекцијата на трудот.

Член 3

Задача на инвалидските секции од воените окрузи се состои во приспособање подаци за бројната и квалификационата состојба, како и водењето на евиденција на запослените и незапослените војни воени инвалиди спрема пропишаниот образец — прашалник

Инвалидските секции по истиот образец доставуат на надлежниот местен синдикален совет на Единствените синдикати на Југославија (за отсек, оддел односно реферат на посредуење работата) подаци за војните воени инвалиди кои што треба да се запослат или примат на стручно обучуење во цел на специјализација.

Инвалидските секции ќе поднесуат месечен извештај за состојбата на запосленоста на војните воени инвалиди на надлежните повисоки воено-инвалидски органи.

Член 4

Задача е на органите за посредуење на работата, спрема подациите кои што ги примаат од инвалидските секции да вршат запослуење, односно упатуење војните воени инвалиди на обучуење заради специјализација.

Месните синдикални совети на Единствените синдикати на Југославија ќе доставуат секој месец на надлежната инвалидска секција список на запослените војни воени инвалиди со назначуење бројот на прашалникот со кој што инвалидската секција ги доставила подациите за дотичниот инвалид, како и називот и местото на седиштето на претпријатието во кое што војниот воен инвалид е запослен.

Ако војниот воен инвалид се запосли на територија на друг воен округ, месниот синдикален совет кој што го запослил ќе ја обавести за тоа инвалидската секција на чија територија војниот воен инвалид е запослен

Член 5

Органите на Инспекцијата на трудот вршат контрола на претпријатијата во поглед на нивната обвеза на запослуење и примање на обучуење војните воени инвалиди и по потреба доставуваат извештај на најблискиот местен синдикален совет на Единствените синдикати на Југославија, а против одговорните раководачи, кои што не се придржуваат на законските одредби, превземаат потребни мерки.

Член 6

Раководачите на државните, кооперативните и приватните претпријатија се должни во цел на исполнуење споменатите законски обвези да бараат од најблискиот местен синдикален совет на Единствените синдикати на Југославија да им ги упатат војните воени инвалиди заради запослуење.

Член 7

Управите на инвалидските домови се должни заради запослуење на војните воени инвалиди да достават на надлежната инвалидска секција подаци за инвалидите кои што за време на пребивањето во домот ја завршиле стручната обука.

Член 8

Во цел на што побрго и поцелисходно запослуење на војните воени инвалиди е нужна најтесна соработуачка меѓу воено-инвалидските органи, органите на Инспекцијата на трудот, како и органите на Единствените синдикати на Југославија.

Одборите на инвалидската организација таку-гвје се должни во цел на извршуење одредбите на овој правилник да соработуваат со органите од претходниот став

Член 9

Поблиски напатствија за извршуење на овој правилник ќе дава Министерството на народната одбрана (Инвалидското одделение).

Член 10

Овој правилник влегуе во сила со денот на објавуењето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

Министер на народната одбрана,
Маршал на Југославија
Јосип Броз-Тито, с. р.

36.

На основа чл. 76 ст. 2 Законот за меница и чл. 23 точ. 10 Законот за чек пропишуам

П РА В И Л Н И К ЗА ПРОТЕСТНИТЕ РЕГИСТРИ

Член 1

Протестниот регистар се води во три одделни книги, и тоа:

1) Протестни регистар, книга I, за протести извршени по чл. 70 Законот за меница и чл. 19 ст. 2 точ. 1 и чл. 23 точ. 10 Законот за чек, спрема приложениот формулар I;

2) Протестни регистар, книга II, за уверења за замена на протест по чл. 77 ст. 1 Законот за меница и чл. 19 став 2 точ. 2 Законот за чек, спрема приложениот формулар II;

3) Протестни регистар, книга III, за уверења за замена на протест по чл. 77 ст. 2 Законот за меница и чл. 23 точ. 10 Законот за чек, спрема приложениот формулар III.

Член 2

Околинските судови ќе ги потготват споменатите три книги унапред за една или повеќе години.

На секој лист ќе се наведе називот на судот, целиот назив на дотичната книга и редниот број на листот.

Секоја книга е тврдо поврзана и прошиена со конец (со емственик) кој што оди низ сите листови и чии краеве на внатрешната страна на кориците се прицврстени со печат од надлежниот окружни суд.

Ставајќи го својот печат, судот ќе потврди колку во книгата има листови. Потврдата ја носи датата кога е извршена и бројот на протоколот под кој што е извршена.

Листовите во книгата мораат да бидат означени со редни броеви.

Член 3

Подигнатите протести замените на протестите, и тоа оглед да ли кај замена на протест по чл. 77 ст. 1 Законот за меница и чл. 19 ст. 2 точ. 2 Законот за чек суделуел протестниот орган, се заведуат во протестниот регистар без одлагање, а замените на протестите пред истекот на протестниот срок. При тоа мора да се пазат на редот како протестите и замените на протестите се подигнати односно како странките замолиле за заведување замените на протестите во протестни регистар.

Во протестниот регистар, спрема приложените формулари, се заведува по ред целата содржина на протестот, односно целиот содржај на меницата (чекот) и на неа напишаните изјави (чл. 77 ст. 1 Законот за меница и чл. 19 ст. 2 точ. 2 Законот за чек) односно целиот содржај на меница (на чек) и уверење за замена на протестот (чл. 77 ст. 2 Законот за меница и чл. 23 точ. 10 Законот за чек).

На имателот на меница (на чек) или на неговиот застапник ќе му се предаде одма оригиналот на протестот со поднесената меница (чек) односно поднесената меница (чек) на која што е напишана потребата за заведување изјавата во протестниот регистар односно оригинал на уверењето за замена на протестот со поднесената меница (чек).

Член 4

Протестниот орган ќе потврди во протестниот регистар да во него заведената содржина одговара на оригиналот на протестот односно на поднесената меница (на чекот, на преписот на меница) и на неа напишаната изјава на трасатот односно на поднесената меница (на чекот, на преписот на меница) и на издаденото уверење за замена на протестот.

Член 5

Протестниот регистар не смее да се носи надвор од зградата на судот.

Член 6

Протестните органи вршат протестирање на писмена или усмена молба на имателот на меницата (чекот) односно неговиот застапник. Усмена молба не се заведува во одделен судски записник (протокол). Писмена молба се заведува во деловоден протокол.

Молителот плаќа такса за молба, било да е таа усмена или писмена.

Таксите за молба, како и таксите за протест и за замена на протестот, се лепат и се поништуат по прописите на Законот за таксите и Правилникот за извршување на Законот за таксите.

По молба за протестирање односно за внесување на извршената замена на протестот односно за извршување замената на протестот протестниот орган одма без донесување одделно решение ќе изврши протестирање, односно заведување на замената на протестот во протестниот регистар, односно ќе изврши замена на протестот и уверењето за тоа ќе го заведе во протестниот регистар. При тоа тој не смее да се упушти во испитување да ли протестирањето или заведувањето по поедин случај е потребно или згодно за одржување или вршење на меничните (чековните) права.

Член 7

Заверени преписи на протест како и заверени преписи и уверења за замена на протестот ќе се

издаваат само на заинтересирани лица и само врз основа на писмени молби, а по наплата такса и трошкови. Во протестниот регистар ќе се забележат броевите на решењата врз основа на кои се тие преписи издадени, кому му се издадени и колку преписи е издадено.

Член 8

Кога лице против кого се подига протест во смисла на чл. 73 ст. 2 Законот за меница односно чл. 23 точ. 10 Законот за чек ја изврши пропуштена исплата во раче на протестниот орган, овој тоа на меницата ќе го потврди. Содржајот на потврдата ќе го внесе во целост во одделен акт кој што ќе заведе во деловоден протокол. На самата потврда на меницата (чекот) ќе го стави својот потпис, дата и број на актот под кој што е заведена потврдата како и судски печат, па меницата (чекот) ќе му ја предаде на лицето против кого се подига протестот.

Во случај на делимитична исплата, протестниот орган ќе постапи по чл. 73 ст. 3 Законот за меница.

Член 9

Протестите и замените на протестите можат да се наводат со овие скусеници: „Про. I р. бр.“, односно: „Про. II р. бр.“ односно: „Про. III р. бр.“, додавајќи го на тоа називот на судот кој што го вршил протестот односно замената на протестот.

Член 10

Протестните регистри ќе се чуваат десет години.

Член 11

Протестниот орган има право на надокнада на трошковите за подигање на протест и за замена на протест. Тука се сметаат особено патни трошкови и трошкови на пронајдување работниот локал и жилиште на лицето против кого се подига протестот.

Член 12

За патни трошкови за протестните органи важат прописите за надокнада трошковите за службени патуења на државните службеници.

Член 13

Сите трошкови треба да се заведат во сите примерци на документите кои што се заведуваат во протестниот регистар.

Член 14

Овој правилник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

Зак. бр. 55

8 јануари 1947 година

Белград

Министер на правосудието,
Фране Фрол, с. р.

ФОРМУЛАР I

Околински суд во — — — — —
Протестни регистар, книга I Реден број

ПРОТЕСТ

На молба¹ потпишаниот денеска 19 . . . год.
во . . . саатот ја покажал — се опитал да ја покаже²
во неговиот-нивиот работен локал-жилиште во

меницата-чекот-препис на меница од следен содржај:¹ и го повикал-се опитал да го повика да таа меница-чек — препис на меница ја исплати — акцептира-датира, да го предаде изворникот-дупликатот на таа меница.

² Не ја извршил-не ја извошиле предната чинида, која што потпишаниот од него-нив ја барал.

Потпишаниот не можел² да најде во споменатиот негов-ниви работен локал-жилиште — безуспешно се распрашуел кај месниот народен одбор за работниот локал-жилиште².

² Исплатил на имателот на меница-чек-препис на меница на потпишаниот сума од што потпишаниот забележил на меницата-чекот-преписот на меницата.

Потпишаниот не можел да го соопшти предното барање и тоа од причини⁴.

Трошокот на протестот⁵.

Во — — — — — 19 — — год.

Протестни орган

¹ да се остави еден ред празен за името на имателот на меницата односно неговиот застапник;

² да се остави еден и пол ред празен за името на обезникот;

³ да се остават десет празни редови за содржај на меницата (чекот);

⁴ да се остави ред и пол празен за наводење на причините;

⁵ трошкови и награди на протестниот орган и трошкови на имателот на меницата (такси и др).

ФОРМУЛАР II

Околински суд во — — — — —

Протестни регистар, книга II Реден број

УВЕРЕЊЕ ЗА ЗАМЕНА НА ПРОТЕСТ

по чл. 77 ст. 1 Законот за меница и чл. 19 ст. 2 точ. 2 Законот за чек

На молба¹ да се во протестниот срж внесе во протестниот регистар следната изјава, која што трагсатот-доминилијатот-адресатот по потреба, — акцептантот со интервенција-издавач² ја датирал и потпишал на меницата-чекот-преписот на меницата од следен содржај³

потпишаниот таа молба ја усвоил така да целиот содржај на меницата-чекот и предните изјави на неа ги завед во протестниот регистар, а на споменатата меница-чек-препис на меница потврдил оти споменатата изјава е денеска внесена во протестниот регистар, ги назначил трошковите на оваа постапка а тогај ја вратил на¹.

Трошкови на предната постапка⁴.

Во — — — — — 19 — — год.

Протестни орган

¹ да се остави еден ред празен за името на имателот на меницата односно неговиот застапник;

² непотребното да се брише и да се остави еден и пол ред празен за името на обезникот;

³ да се остават десет празни редови за целиот содржај со изјавата на меницата (чекот);

⁴ такси и трошкови на лицето на чијата молба протестот се подига, потоа трошкови на протестниот орган.

ФОРМУЛАР III

Протестни регистар, книшка III Реден број

Околински суд во — — — — —

УВЕРЕЊЕ ЗА ЗАМЕНА НА ПРОТЕСТ

по чл. 77 ст. 2 Законот за меница односно чл. 23 точ. 10 Законот за чек

На молбата¹ потпишаниот денеска со преворачено писмо им испратил на следни лица: ²

по еден препис на меница-чек-препис на меница, која гласи: ³ и заедно на секој од нив им напоменал оти предна-и меница-чек-препис на меница е протестиран-а заради неисплата — заради неакцептирање меницата.

Потпишаниот денеска ова уверење во изворникот го упишал во протестниот регистар а уверењето го предал на¹.

Трошкови на предната постапка⁴.

Во — — — — — 19 — — год.

Протестни орган

¹ да се остави еден ред празен за името на имателот на меницата односно неговиот застапник;

² да се остават пет празни редови за името на обезниците;

³ да се остават десет празни редови за содржајот на меницата (чекот);

⁴ такси и трошкови на имателот на меницата, потоа трошкови на протестниот орган.

37.

На основа чл 8 Уредбата за арондација на државните поделелски добра од општодржавно значење, пропишуам

П Р А В И Л Н И К

ЗА СПРОВЕДУЕЊЕ УРЕДБАТА ЗА АРОНДАЦИЈА НА ДРЖАВНИТЕ ПОДЕЛЕЛСКИ ДОБРА ОД ОПШТОДРЖАВНО ЗНАЧЕЊЕ

Член I

Уредбата за арондација на државните поделелски добра од општодржавно значење ќе се примени на сите неарондирани сојузни поделелски, планински и школски добра како и на поделелските добра на „Ветсерум“ со кои што управата Владата ФНРЈ и нејзините органи.

Член 2

Арондацијата се врши со бестеретно пренесуење во сопственост на државата недвижности на физички и приватни правни лица и кооперативни организации кои што се окружени со земјиште на сојузно поделелско добро или завлечат во сојузно поделелско добро земено во целост. Во накнада за земените недвижности им се дава бестеретно во сопственост државно земјиште од соодветна вредност. Арондирани и во сопственост на државата пренесено земјиште се предава на сојузно поделелско добро на управување.

На физички и приватни правни лица и кооперативни организации ќе им се дава во прв ред недвижности кои што тие ги сакаат, а ако е тоа невозможно, ќе се води сметка да устаканата недвижност биде што поблиску до местото на живеење на оној на кој што се доделуе.

Член 3

За доделување земјишта на физички и приватни правни лица и кооперативни организации и за пренос во нивна сопственост довогја пред вид првенствено неподелено земјиште од Земјишниот фонд на аграрната реформа и колонизација. Во случај да е Земјишниот фонд исцрпен, комисија ќе им додели и пренесе во сопственост земјиште од периферниот дел на сојузно поделелско добро.

Под земјиште од сојузно поделелско добро се разбира и земјиште конфискуено или експроприрано по Законот за аграрна реформа и колонизација кое што по чл 1 Законот за државните поделелски добра е издвоено од Земјишниот фонд на аграрната реформа и колонизација за сојузно поделелско добро и како такво се навогја под управата на сојузно поделелско добро.

Член 4

Ако со спроведувањето на арондација на сојузно планинско добро е земено приватно земјиште под ливала, пасиште или шума, ќе им се додели на сопствениците, на тоа земјиште, земјиште од истоврсна култура на еднаква вредност

При доделувањето на државно земјиште под шума комисијата ќе им додели на сопствениците оние површини под шума, кои што по својата вредност заедно со состојната одговараат на вредноста на онаа шума заедно со состојната кои што од приватна сопственост преку арондација прејдуат во сопственост на државата.

Член 5

Комисијата ќе им даде во сопственост на физички и приватни правни лица и кооперативни организации еднаква површина земја ако вредноста на земјата арондирана во корист на сојузно поделелско добро е еднаква со вредноста на земјата која што им се доделуе. Ако разликата на вредноста е поголема заради попозволна положба спрема сообраќајните врски, блискоста на жилишното место, градежната вредност на земјата или од други разлози, комисијата на такви сопственици ќе им даде соодветна површина на земјата. Вишок на површина на земја ќе се даде спрема процена во височина на разликата од вредноста меѓу добивената земја и онаа која што со арондација поминала во сопственост на државата. Помала површина на земја ќе се даде во случај ако државата уступи земјиште од поголема вредност за земјиште од помала вредност.

Ако од сопственик се зема земјиште под воќињак, лојзе и сл. а не може да им се даде во накнада земјиште со исти култури, ќе се изврши процена на вредноста на тие насади и врз основа на процената ќе им се даде накнада во земја. Оваа накнада може да им се исплати и во пари по пристап на сопственикот.

Член 6

Под згради се разбираат сите жилишни и поделелски згради и други објекти со споредни инсталации (со водоводни, електрични и др.).

Отштетата во пари за згради и други објекти плаќа на физички и приватни правни лица и кооперативни организации сојузно поделелско добро по процена од комисија за арондација односно по процена од проценител (став II чл. 15).

Ако сопственик на зграда не пристапуе на отштета во пари, има право да во рок од шест месеци од правосилноста на решението од комисијата за арондација зградата да ја поруши и материјалот да го однесе.

Член 7

Директор на сојузно поделелско добро во рок од 30 дена од денот на влегување во сила на овој

правилник ќе поднесе на надлежната комисија барање за арондација со следни податоци:

1) назив на катаstralната општина, име на сопственикот и површина на земјиштето, која што довогја во оглед за арондација;

2) податоци за земјиште кое што би требало да се уступи по сопственост на физички и приватни правни лица и на кооперативни организации со ознака, да ли предложеното земјиште е во Земјишниот фонд на аграрната реформа и колонизација или е во posed на дирекцијата на сојузното поделелско добро;

3) заверени изводи од катаstralните поседовни листови и земјишноknижни улошци за земјиште под точ. 1 и 2 на овој член.

Податоците од точ. 3 на овој член може директор да ги поднесе и после одредениот рок ако не можат на време да се прибават.

Член 8

Директор на сојузно поделелско добро ќе ја обавести во рок предвиден во чл. 7 на овој правилник комисијата за арондација, кое земјиште од Земјишниот фонд на аграрната реформа и колонизација довогја во оглед за арондација. Комисијата за арондација по приемот на обвествувањето ќе побара од надлежната околска комисија за аграрна реформа и колонизација да со такво земјиште не се занимава додека арондацијата не се заврши.

Член 9

Сите технички работи потребни за одржување расправи и за донесување подобни решења за земјишноknижно спроведување врши геометар кого ќе го одреди Управата на државните поделелски добра и претпријатија на Министерството на поделелството и шумарството ФНРЈ

Член 10

За секое сојузно поделелско добро кое што не е арондирано ќе се образуе одделна комисија за арондација, која што се состои од по еден член кого го одредуе месниот народен одбор, околскиот извршни одбор, министерството на поделелството и шумарството на народна република и Министерството на поделелството и шумарството ФНРЈ.

Претседател на комисијата е член кого ќе го одреди Министерството на поделелството и шумарството ФНРЈ

Ако се врши арондација на сојузно поделелско добро кое што се протегнуе на територии на повеќе месни народни одбори од иста околина, во состав на комисијата влегуат како членови лица кои што ќе ги одредат месните народни одбори на чија територија се врши арондација. Ако сојузно поделелско добро се протегнуе на територија од повеќе околин или народни републики, во состав на комисијата влегуат како членови лица кои што ќе ги одредат околските извршни одбори односно министерствата на поделелството и шумарството на народните републики на чија територија се спроведуе арондација.

Член 11

Кај арондација на сојузно планинско добро, кај што довогја во оглед устување на физички и приватни правни лица и кооперативни организации во сопственост на делови од државно шумско земјиште, министерството на поделелството и шумарството односно министерството на шумарството на народна република ќе одреди за член на комисијата шумарски стручњак.

Член 12

Комисијата за арондација ќе отпочне со работа најдалеку во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

Претседателот на комисијата за арондација раководе со работата на комисијата и се грижи за правилно и бргу свршување на работите.

Назив на комисијата ќе биде: „Комисија за арондација на сојузното поделелско добро...“.

Член 13

По поднесеното барање за арондација комисијата присобира подаци потребни за одржување расправата и одредува ден, место и време кога ќе се одржи расправата. Расправата се закажува на седум дена порано и на расправата се повикуват претставниците на сојузното поделелско добро и сопствениците чие земјиште довогја во оглед за арондација или нивните ополноможени застапници.

Ако странката на време не примила позив расправата се одлага.

Член 14

Недовогјање благовремено повиканите странки не го спрече одржувањето на расправата.

Во расправниот записник комисијата внесува: барање од претставникот на сојузното поделелско добро во поглед на површините и зградите на сопствениците кои што треба да влезат во состав на сојузното поделелско добро и неговиот предлог во поглед на површините и зградите кои што можат да се дадат на сопствениците во замена за нивното земјиште и згради; изјави на сопствениците или нивните ополноможени застапници во поглед на површините и зградите и евентуалната отштета, која што сакаат да ја добијат во замена за своето земјиште и згради, како и други важни околности во врска со арондацијата.

Член 15

Ако вредноста на земјиште на физички и приватни правни лица и кооперативни организации, кое што преминува во сопственост на државата е поголема или помала од вредноста на државното земјиште, кое што преминува во нивна сопственост, ќе се изврши проценка и проценбена вредност ќе се внесе во расправниот записник.

Процената на вредноста на поделелско земјиште ја вршат проценители. По еден проценител избира сојузното поделелско добро и сопственикот на земјиштето, а третиот го одредува комисијата за арондација.

Процената на вредноста на шуми ја врши комисија од три члена составена од шумарски стручњаци. Оваа комисија ја одредува министерот на поделелството и шумарството на народна република на чија територија се спроведува арондација.

Член 16

По завршената расправа комисијата донесува решение за арондацијата, во кое ќе го означи името на досегашниот сопственик на земјата, од кого се пренесува сопственоста на државата, со ознака на катастралната општина, дека се навогја земјиштето, број на земјишно-книжниот уложок, број на топографските ознаки на земјиштето и нивната површина и култура. Исто така комисијата во решението ќе ја означи катастралната општина, бројот на земјишно-книжниот уложок, броевите на топографските ознаки со површината и културите на земјиштето, кое што се пренесува од државата во сопственост на физички и приватни правни лица и кооперативни организации. Во истото решение ќе се одреди бестеретниот пренос на земјиштето во земјишните книги без плаќање на преносни и други такси како и височина на отштетата за зградите и другите објекти.

Ако недвижностите на физички и приватни правни лица и кооперативни организации, кои што прејдуваат во сопственост на државата, постоат терети, во решението ќе се одреди сите укижби, забележби и предбележби да се пренесат во земјишните книги на земјиштето кое што по тоа решение се пренесува во

сопственост на тие лица. Исто така ќе се бришат сите укижби, забележби и предбележби од државното земјиште кое што се пренесува во сопственост на физички и приватни правни лица и кооперативни организации, доколку на тоа земјиште постоат.

Член 17

Комисијата за арондација ги уведува во посед сопствениците на новите земјишта одма по правосилноста на решението за арондација и поднесува барање за упис на правото на сопственост на новото земјиште во земјишните книги.

Ако земјиштето во време на донесување решение за арондација било обработено, уведувањето во посед ќе се изврши по собирање на сејаниите, доколку претставникот на сојузното поделелско добро и сопствениците не се согласат инаку.

Член 18

Ако арондацијата е спроведена пред донесувањето на Уредбата за арондација на државните поделелски добра од општодржавно значење по согласност меѓу сопствениците и сојузното поделелско добро, а преносот на земјиштето уште не е извршен по земјишните книги, комисијата за арондација во смисла чл. 16 на овој правилник ќе донесе решение за арондација, кое што ќе служи како основ за земјишно-книжен пренос. Ова решение е конечно.

Член 19

Комисијата за арондација ќе го достави своето решение на доставница до сојузното поделелско добро, на сопствениците, надлежниот местен народен одбор и на министерството на поделелството и шумарството на народната република како и на надлежната околска комисија за аграрна реформа и колонизација, ако земјиштето е доделено од Земјишниот фонд на аграрната реформа и колонизација.

Член 20

Против решението на комисијата за арондација незадоволните странки имаат право жалба до Министерството на поделелството и шумарството ФНРЈ во рок од 15 дена по приемот на решението.

Решението на Министерството на поделелството и шумарството ФНРЈ е конечно.

Член 21

На постапката на арондацијата ќе се применуваат начелата на општата управна постапка, доколку со прописите на овој правилник не е инаку одредено.

Член 22

Трошковите на арондацијата паѓаат на терет на сојузното поделелско добро кое што ја барало арондацијата.

Член 23

Комисијата за арондација по ликвидација на работите ќе ја предаде архивата на чување на надлежната управа на Министерството на поделелството и шумарството ФНРЈ.

Член 24

Овој правилник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

Министер на поделелството и шумарството,
др В. Чубрилович, с. р.

38.

На основа чл. 2 точ. 4 и чл. 16 Законот за организација на државната поделелско-машинска служба пропишувам

П Р А В И Л Н И К

ЗА ЕВИДЕНЦИЈА, РЕГИСТРАЦИЈА И ОБВЕЗНА ПОПРАВКА НА ПОГОЛЕМИТЕ ПОДЕДЕЛСКИ МАШИНИ

Член 1

Во цел на евидентирање и правилно искористување на поголемите поделелски машини на регистрување подлежат сите поголеми државни, кооперативни и приватни поделелски машини, и тоа како исправни така и оние неисправни кои што можат да се поправат.

Член 2

Региструвањето се врши само еднаш и трае до расходувањето на машината.

На регистрување и евиденција подлежат следни поделелски машини:

- 1) трактори за поделелска употреба (ознака Т),
- 2) плугови, тањирачи и култиватори за тракторско влечење (ознака ТР, ТТ, ТК),
- 3) вршалици — од сите сорти и елеватори (ознака ВК, Е),
- 4) локомобили и мотори за поделелска употреба (ознака Л, М),
- 5) жетелици — самоврзачици (ознака ЗС),
- 6) жетелици — раковозачици (ознака З),
- 7) косачици со додаток за претворање во жетелици раковрзачици (ознака КК),
- 8) косачици за трава (ознака К),
- 9) сејалици тракторски и спрежни (ознака СТ, SS),
- 10) селектори за жито (ознака Sel),
- 11) триери сортирачи со триерски цилиндер од два дела, капацитет од 250 кг на горе (ознака Тг),
- 12) моторни круњачи (ознака КР),
- 13) електромагнетски урегјачи за чистење семе на детелина (ознака SE),
- 14) моторни сечки за полнење силоси (ознака SM),
- 15) моторни прекрупачи (ознака РМ),
- 16) моторни преси за сено и слама (ознака PRM),
- 17) машини за вадење компири и репа (ознака V),
- 18) приколици тракторски за поделелска употреба (ознака РТ).

Член 3

Регистрацијата на машините наведени во предниот член ќе се врши постепено и спрема потреба. Министерот на поделелството и шумарството ФНРЈ ќе одредуе со свои наредби кои од тие машини подлежат на регистрување на сето подрачје на Федеративна Народна Република Југославија.

Министрите на поделелството на народните републики можат да наредат регистрување и на други поделелски машини кои што не се обвртени со наредбите од Министерот на поделелството и шумарството ФНРЈ со овој правилник, а кои што се од важност на подрачјето на односната народна република.

Член 4

Сите неисправни машини ќе се внесат во одделен список на неисправните поделелски машини кои што треба стручно да се прегледат.

Ако стручњак по извршениот преглед утврди оти машината може да се поправи, ќе му се одреди на

сопственикот или на корисникот на машината срок во кој што е должен оваа да ја оспособи за работа.

Ако сопственик или корисник во оставениот срок не ја поправи или не ја оспособи машината за работа, оваа може да му се земе и да се предаде на поделелска машинска станица или на кооперација на поправка и искористување до наплатата на трошковите направени заради поправката.

Поправената поделелска машина се брише од списокот на неисправните машини и како исправна подлежуе на регистрување.

Член 5

Регистерот на поделелските машини се води кај отсекој за поделелство на околинскиот извршни одбор, на чие подрачје сопственик односно корисник има свое пребивалиште.

Член 6

Сопственик или корисник на регистрирана поделелска машина кога оваа ја продава или макар на кој друг начин ја отуѓуе, е должен тоа отуѓување да го пријави на органот надлежен за регистрација во рок од 8 дена.

Ако регистрирана поделелска машина преку купуачка, подарок или на макар кој друг начин поминала во сопственост или на користење на лица од подрачје на друга народна република, ќе се брише од регистерот во кој што е запишана, за што ќе се известат министерството на поделелството на народна република на чие подрачје новиот сопственик и корисник на машина има свое пребивалиште.

Член 7

Ако регистрирана поделелска машина после извршеното регистрување е онеспособена за работа, сопственикот односно корисникот на таа машина е должен во рок од 8 дена да го известат за тоа органот надлежен за регистрување.

Член 8

Расходување и конечно бришење на регистрираните поделелски машини од регистер се врши врз основа на комисиски записник за преглед на регистрираната машина.

Член 9

Секое лице, кое после извршената регистрација ќе постане сопственик или корисник на регистрирана поделелска машина, е должно машината да ја пријави на државниот орган кај кого оваа е регистрирана.

Сопствениците или раководачите од продавачниците на поделелските машини се должни за продавачка на машина да го известат органот надлежен за регистрување на чија територија купуачот има пребивалиште.

Член 10

За секоја регистрирана машина се издава регистрациона табла по образецот бр. 1 и регистрациона книшка по образецот бр. 2.

Член 11

Поблиски напатствија за извршување на овој правилник ќе издаваат министрите на поделелството на народните републики.

Член 12

Овој правилник влегуе во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“.

30 декември 1946 година

Белград

Министер на поделелството и шумарството,
др В. Чубрилович, с. р.

39.

На основа членот 2 Уредбата за ставање увозот и извозот под надзор на државата од 20 март 1945 година пропишувам

П Р А В И Л Н И К

ЗА ИЗМЕНА ЧЛЕНОТ 14 ПРАВИЛНИКОТ ЗА СПРОВЕДУЕЊЕ НАДЗОРОТ НАД УВОЗОТ И ИЗВОЗОТ

Член 1

Ставот 1 на членот 14 Правилникот за спроведување надзорот над увозот и извозот од 31 октомври 1946 година („Службен лист ДФЈ“ бр. 87/45) се менува и гласи:

„За покријќје трошковите на надзор Министерството на надворешната трговија односно неговите претставништва наплатуат при издавањето на одобрување за увоз односно извоз допринос во височина од 0.3% од вредноста на стоката“

Член 2

Овој правилник влегуе во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“

Бр. 1446

24 декември 1946 година

Белград

Министер на надворешната трговија,
инж. Никола Петровиќ, с. р.

Согласен сум,
Заст. Министер на финансите
Министер на индустријата,
Борис Кидрич, с. р.

40.

На основа чл. 4 Уредбата за банковните сметки на добивката на државните стопански претпријатија и нивните административно-оперативни раководачи издавам

Н А Р Е Д Б А

ЗА ПРИВРЕМЕНО КНИЖЕЊЕ ДОБИВКАТА НА ДРЖАВНИТЕ СТОПАНСКИ ПРЕТПРИЈАТИЈА НА СОБИРНИТЕ СМЕТКИ НА НИВНИТЕ АДМИНИСТРАТИВНО-ОПЕРАТИВНИ РАКОВОДАЧИ (УПРАВИ)

I. — Административно-оперативните раководачи (управите) ќе отвораат кај гранките (работните единици) на Народната банка во своето седиште собирни сметки по видовите на добивката (чл. 2 Уредбата), на кои што привремено ќе се книжи добивката на сите претпријатија под нивното раководство.

Административно-оперативните раководачи добивката која што им припаѓа ќе ја книжат на одделни банковни сметки на добивката.

II. — Собирни сметки се отвораат:

- 1) за планска редовна (предвидена, редовна) добивка;
- 2) за плански вишок на добивката (екстрадобивка); и
- 3) за надпланска (непредвидена, вонредна) добивка.

За планскиот вишок на добивката (екстрадобивката) ќе се отвораат одделни сметки само за рударски и индустриски претпријатија.

III. — Во цел на правилно спроведување одредбата на ставот 2 чл. 4 Уредбата, административно-оперативните раководачи (управите) се должни да отвораат за секое тромесечје и за секое претпријатие акредитиви кај гранката (работната единица) на Народната банка кај која се водат собирни сметки на добивката, во корист на претпријатието под нивното

раководство. Износот на акредитивите ги обвакја неискористените износи со кои што претпријатието било овластено да располага во помнатите тромесечја и планскиот износ на добивката во тромесечјето за кое што се издава акредитив.

Претпријатието е овластено да во границите на акредитивите издава на Народната банка налози за исплати, но само во границите на стварно уплатени износи кои што припаѓаат на претпријатието.

IV. — При утврдувањето височината на акредитивите административно-оперативниот раководач може да ги ограничи износите кои што претпријатието ќе ги употребуе за цели на Фондот на раководството и за делот на добивката со кој што претпријатието слободно располага вон од пропишаниот план, на 75% од собирот:

а) на остаците од износот кои што се уплатени за секоја од овие две цели во пораните тромесечја, оти не биле искористени до крајот на последното тромесечје, и

б) на износите кои што со план се предвидуваат да ќе бидат уплатени за секоја од овие две цели во тромесечјето за кое што се издава акредитив.

V. — Неотворање акредитиви на време како и отворање акредитиви и издавање налози противно на прописите од оваа наредба, се смета за дисциплински преступ на одговорното службено лице во административно-оперативното раководство односно на директорот и раководачот на сметководството на претпријатието.

VI. — Книжења на добивката, кај административно-оперативниот раководач (управата) и во претпријатието, кои што се однесуваат на собирните сметки на добивката се вршат по прописите на Напатствието за извршување Уредбата за банковните сметки на добивката на државните стопански претпријатија и нивните административно-оперативни раководачи.

VII. — Отворање на сметките мора да се изврши одма.

VIII. — Оваа наредба влегуе во сила кога ќе се објави во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“, а ќе се применуе од 1 јануари 1947 година.

II бр. 44

10 јануари 1947 година

Белград

Заст. Министер на финансите
Министер на индустријата,
Борис Кидрич, с. р.

41.

На основа чл. 6 Уредбата за распределба добивката на државните рударски и индустриски претпријатија, пропишувам

НАПАТСТВИЕ
ЗА СПРОВЕДУЕЊЕ УРЕДБАТА ЗА РАСПОДЕЛБА ДОБИВКАТА НА ДРЖАВНИТЕ РУДАРСКИ И ИНДУСТРИСКИ ПРЕТПРИЈАТИЈА

I. — Добивката (редовна, вишок на добивката и надпланска) на државните рударски и индустриски претпријатија служи за следни цели:

1) за допринос на Фондот на раководството на претпријатието (чл. 3 уредбата);

2) за покривање помали потреби на рационализација, за технички и технолошки испитувања, поарнување сигурносните уредбаи и хигиенските услови на работата. Со овој дел на добивката претпријатијата слободно располагаат за споменатите потреби вон од пропишаниот план (чл. 4 уредбата);

3) за полагање износот на вишокот од добивката (екстрадобивката), кој што не остануе на претпријатието, на банковна сметка на надлежниот админи-

спративно-оперативен раководач т. е. на управата (чл. 6 Уредбата за одредување добивката на рударските и индустриските претпријатија);

4) за планска употреба на сопствените средства на претпријатието и тоа во цел:

а) на поголемише сопствените обртни средства на претпријатието;

б) на поголемише основните средства на претпријатието; и

в) на покривање оперативните расходи: подготвување кадрови, новаторство, изучување и истражување; и

б) остатокот на добивката за плаќање во буџет.

Претпријатијата со сезонско работење или кај кои процесот на производството не се одвива поеднакво во сите тромесечја, можат во поедини тромесечја да имаат со план предвиден губиток. Наведениот губиток претпријатијата ќе го покриат од планската добивка, која што ќе се оствари во наредното тромесечие. За тоа такво претпријатие во финансискиот план за односното тромесечие треба да предвиди покривање на овој губиток од добивката.

Напредвиден губиток кој што ќе настане во едно тромесечие првенствено се покрива од надпланската добивка која што може да се оствари во следното тромесечие. Во таков случај доприносот во Фондот на раководството може да се засмета само од остатокот на надпланската добивка.

По правило во финансиските планови се предвидува планска добивка. Но претпријатијата, на кои што им е ставено во задача снижување полната цена на коштането, треба во финансиските планови да ја предвидат во апсолутни износи како приход и надпланската добивка.

И. — Височината на доприносот за Фондот на раководството на претпријатието се утврдува по прописите на Уредбата за фондот на раководството на претпријатието (Фонд на раководството) и Централниот фонд на претпријатијата (Централен фонд) на државните рударски и индустриски претпријатија од општодржавно и републиканско значење како и по Решењето на Стопанскиот совет ФНРЈ бр. 275 од 9 јануари 1947 година за општиот постоток на планската добивка, постоеците на надпланската добивка и за постотокот на добивката за година 1947 кој што претпријатијата ќе го уплатуваат во Фондот на раководството.

Височината на делот од добивката, со кој што слободно располага претпријатието за покривање целите наброени под точката 1/2 на ова напатствие, ја одредува надлежното министерство на финансните (сојузно односно републиканско) по предлог од надлежното производствено министерство (сојузно односно републиканско). Овој дел на добивката може да изнесе најмногу 20% од вкупниот износ на добивката (редовна, вишок на добивката и надпланската добивка). Претпријатието има право слободно да располага со делот на добивката кој што во одредениот постоток се пресмета: од редовната добивка смадена за износ на доприносот во Фондот на раководството, од вишокот на добивката смаден за износ на доприносот во Фондот на раководството и за износот кој што се полага на банковна сметка на добивката на управата како и од надпланската добивка смадена за износ на доприносот во Фондот на раководството. Управата има право во границите на одредениот постоток слободно да располага со својот дел на вишокот од добивката (екстрадобивката), кој што се вклучи на нејната банковна сметка на добивката.

Височината на делот на добивката со кој што претпријатието и управата можат слободно да располагаат треба да се одредува за секоја година при издавањето на напатствијата за изработување предлозите на финансиските планови за наредната година. Производствените министерства при ставањето предлогот за одредување постотокот мораат да водат сметка за состојбата на поедини претпријатија, т. е. да им се тие доволно рационални, житиенски уредени и т. При тоа треба да се предвиди приближна ви-

сочина на расходите на овие цели и износот на добивката кој што се предвидува во таа година, да биде можела да се донесе правилна одлука.

По прописот на чл. 6 Уредбата за одредување добивката на рударските и индустриските претпријатија еден дел на вишокот од добивката (екстрадобивката) може да се остави на претпријатието, а останатиот дел на вишокот од добивката (екстрадобивката) се полага на банковната сметка на добивката на управата. Во кој постоток вишокот на добивката (екстрадобивката) ќе се остави на претпријатието, а во кој ќе се положи на банковната сметка на добивката на управата, одлучува надлежното министерство на финансните (сојузно односно републиканско) по предлог од надлежното производствено министерство. Оваа добивка треба да се употреби во цел на рационализација и реконструкција преди се на помалу, рационалните претпријатија под раководство на досега управата. Затоа управите се должни при ставањето на предлогот за одредување на овој постоток да ги наведат потребите за средствата на самата управа, а да означат и состојбата на претпријатието кое што постигнува вишок на добивката.

III. — Остварената добивка (редовна, вишок на добивката и надпланска) во едно тромесечие се распоредува по следниот ред:

1) пред сето се покрива непредвидениот губиток и тоа првенствено од надпланската добивка;

2) ако претпријатието остварило надпланска добивка и не било непредвиден губиток, од оваа прв ред се одделува допринос на Фондот на раководството во постотокот, кој што е одреден во чл. 2 Решењето на Стопанскиот совет ФНРЈ бр. 275 од 9 јануари 1947;

3) преостанатата добивка (редовна, вишок на добивката и надпланска) служи за покривање со планот предвиден губиток, кој што настанал во пораното тромесечие, доколку се работи за претпријатие кое што во извесни сезонски периоди работи со планот на предвидениот губиток;

4) од преостанатиот износ на редовната добивка и екстрадобивка се одделува доприносот на Фондот на раководството;

5) после тоа од вишокот на добивката (екстрадобивката) смаден за доприносот на Фондот на раководството се одделува износот кој што се полага на банковната сметка на управата;

6) од преостанатиот износ на добивката (редовна, вишок на добивката и надпланска) смаден за износ на доприносот на Фондот на раководството и положениот вишок на добивката на банковна сметка на добивката на управата се одделува износот со кој што претпријатието слободно располага во постоток одреден од страна на надлежното министерство на финансните; и

7) преостанатата добивка (редовна, вишок на добивката и надпланска) служи за покривање потребите на претпријатието предвидени во планот а во границите одредени со планот. При тоа претпријатието се оглед на постигнатата надпланска добивка може од овој дел на добивката да ги покрие и оние издаци, кои што по планот би морале да се покриат од буџетот.

Претпријатието може од добивката да ги покрива своите потреби до височина на износите предвидени во планот, а доколку ќе се оствари поголема добивка (редовна, вишок на добивката и надпланска) таа се плаќа во корист на буџетот: на сојузниот односно републиканскиот спрема тоа од какво значење е претпријатието (чл. 2 уредбата).

Примери: претпријатие А во едно тромесечие остварило 120.000.— динари добивка, која што се состои од:

редовна добивка	60.000.—
вишок на добивката (екстрадобивка)	40.000.—
надпланска добивка	20.000.—

Сосема: 120.000.—

Во поранешните тромесечја претпријатието немало губитци. Постигнатата надпланска добивка претставуе 5% на смалување на полната цена на коштањето, што значи да во Фондот на раководството оди 25% во смисла на решењето на Стопанскиот совет. За ова претпријатие по прописите на Уредбата за Фондот на раководството утврдена е височина на доприносот во Фондот на раководството од планската добивка со 3%. Врз основа на решењето на надлежното министерство на финансиите ова претпријатие може слободно да располага со 12% од вкупниот износ на добивката книжен на неговата банковна сметка на добивката. По решење на надлежното министерство на финансиите на претпријатието му е оставено 25% од вишокот на добивката, додека 75% од овој вишок ја полага на банковната сметка на добивката на управата. Остатокот на добивката служи за покривање на со план предвидените потреби на претпријатието.

Врз основа на овие подаци ќе се изврши следната распределба на добивката:

1) за Фондот на раководството:	
а) од надпланската добивка 25%	
$20.000 \times 25 : 100 =$	5.000.—
б) од редовната добивка 3%	
$60.000 \times 3 : 100 =$	1.800.—
в) од вишокот на добивката 3%	
$40.000 \times 3 : 100 =$	1.200.—
Сосема:	8.000.—

2) на банковната сметка на добивката на управата треба да се положи 75% од вишокот на добивката смален за износ на доприносот во Фондот на раководството т. е. $40.000 - 1.200 = 38.800 \times 75 : 100 = 29.100$.—

3) претпријатието може слободно да располага со 12% од вкупната добивка смалена за износот на доприносот во Фондот на раководството и на банковната сметка на добивката на управата т. е. $120.000 - (8.000 + 29.100) = 82.900 \times 12 : 100 = 9.948$.—

4) преостаната добивка служи за покривање со план предвидените потреби на претпријатието т. е. $120.000 - (8.000 + 29.100 + 9.948) = 72.952$.—

Овој дел на добивката претпријатието ќе го распредели на начин одреден во финансискиот план. При тоа поедини потреби можат да се покриат само до износот одреден во планот, а остатокот се плаќа во корист на соодветниот буџет.

Да земеме уште еден пример: претпријатие Б. во едно тромесечие остварило добивка од 250.000.— динари, која се состои од:

редовна добивка	240.000.—
надпланска добивка	10.000.—
Сосема:	250.000.—

Во поранешното тромесечие претпријатието имало губиток од 120.000.— динари. Постигнатата надпланска добивка претставуе 12% од смалувањето на полната цена на коштањето, заради што во Фондот на раководството оди 30%. Доприносот во Фондот на раководството од планската добивка изнесуе 4%. Претпријатието може слободно да располага со 15% од вкупната добивка

Распределбата на добивката ќе биде следна:

1) бидејќи да е губитокот во поранешното тромесечие предвиден по план, тоа тој се покрива од планската добивка т. е. од редовната добивка. За тоа од редовната добивка се одбива планскиот губиток и остануе за распределба 120.000.— динари ($240.000 - 120.000$);

2) во Фондот на раководството:	
а) од надпланската добивка 30%	
$10.000 \times 30 : 100 =$	3.000.—
б) од редовната добивка 4%	
$120.000 \times 4 : 100 =$	4.800.—
Сосема:	7.800.—

3) претпријатието може слободно да располага со 15% од вкупната добивка (редовна и надпланска)

смалена за износот на доприносот во Фондот на раководството т. е.

$$(120.000 + 10.000) - 7.800 = 122.200 \times 15 : 100 = 18.330$$

4) преостаната добивка служи за покривање на другите со план одредени потреби на претпријатието т. е.

$$(120.000 + 10.000) - (7.800 + 18.330) = 103.670$$

Овој дел на добивката ќе се распредели на начин одреден во финансискиот план.

IV. — Главните, сојузните односно земските управи во своите предметки на приходи и расходи покрај расходите кои што паѓаат на терет на доприносот, што ги даваат претпријатијата на управите, ја планираат и употребата на вишкови на добивката (екстрадобивка). Износот на вишокот на добивката, кој што се книжи на банковната сметка на добивката на управата служи: за слободно располагање на управата во постатокот кој што го одредуе надлежното министерство на финансиите по предлог на надлежното производствено министерство и за рационализација и реконструкција преди се на помалу рационалните претпријатија под раководство на односната управа. Средствата, кои што ќе претекнат преку со план предвидените расходи во предметките на приходите и расходите на управата одат во корист на буџетот на органот под чијта надлежност потпаѓа односната управа, т. е. од предсметката на главните и сојузните управи во корист на сојузниот буџет, а од пресметката на земските управи во корист на републиканскиот буџет на надлежната народна република.

V. — Ова напатствие влегуе во сила кога ќе се објави во „Службениот лист на Федеративна Република Југославија“, а ќе се применуе на 1 јануари 1947 година.

II бр 80

10 јануари 1947 година

Белград

Заст. Министер на финансиите
Министер на индустријата,
Борис Кидрич, с. р.

42.

На основа членот 4 Уредбата за трошковите на управата и трошковите на продавачката во државните рударски и индустриски претпријатија од сојузно и републиканско значење, членот 15 Уредбата за Фондот на раководството на претпријатието (Фонд на раководството) и Централниот фонд на претпријатијата (Централен фонд) на државните рударски и индустриски претпријатија од сојузно и републиканско значење и членот 10 Уредбата за одредување добивката на рударските и индустриските претпријатија, Стопанскиот совет на Владата ФНРЈ пропишуе

НАПАТСТВИЕ

ЗА СПРОВОДУВАЊЕ УРЕДБАТА ЗА ТРОШКОВИТЕ НА УПРАВАТА И ТРОШКОВИТЕ НА ПРОДАВАЧКАТА ВО ДРЖАВНИТЕ РУДАРСКИ И ИНДУСТРИСКИ ПРЕТПРИЈАТИЈА ОД СОЈУЗНО И РЕПУБЛИКАНСКО ЗНАЧЕЊЕ, УРЕДБАТА ЗА ФОНДОТ НА РАКОВОДСТВОТО НА ПРЕТПРИЈАТИЈАТА (ФОНД НА РАКОВОДСТВОТО) И ЦЕНТРАЛНИОТ ФОНД НА ПРЕТПРИЈАТИЈАТА (ЦЕНТРАЛЕН ФОНД) НА ДРЖАВНИТЕ РУДАРСКИ И ИНДУСТРИСКИ ПРЕТПРИЈАТИЈА ОД СОЈУЗНО И РЕПУБЛИКАНСКО ЗНАЧЕЊЕ КАКО И УРЕДБАТА ЗА ОДРЕДУВАЊЕ ДОБИВКАТА НА РУДАРСКИТЕ И ИНДУСТРИСКИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА

Претпријатија и дејности на кои што се однесуат прописите на напатствието

1) Прописите на ова напатствие го регулираат применувањето на сите уредби споменати во насло

вот на ова напатствие и се однесуат на рударска и индустриска дејност на сите државни рударски и индустриски претпријатија од општодржавно и републиканско значење како и на рударска и индустриска дејност на претпријатија од општодржавно и републиканско значење на останатите стопански гранки.

Спрема тоа прописите на ова напатствие не се однесуат на онаа дејност на рударските и индустриските претпријатија, која што нема значење на рударска или индустриска дејност. Тие не се однесуат на пр.: на поделелска дејност кај рударски и индустриски претпријатија, на продавачници на животни производи на работниците од претпријатијата, на градежната дејност и на тоа слично, доколку таква дејност е од поголем обем и успехот на таква дејност книговодствено одделно се искажуе.

Прописите на ова напатствие се однесуат меѓутоа, на рударска и индустриска дејност во претпријатијата на останатите стопански гранки како на пр.: на каделара во склопот на поделелски имот, на железнички работилници и бродоградилница на Министерството на соопштенијата и на тоа слично, доколку е таква дејност од поголем обем и нејзиниот успех книговодствено одделно се искажуе.

Единство и цел на уредбите

2) Сите три уредби чинат единствена меѓусобна поврзана целост а ги надополнуат Уредбата за одредување добивката на рударските и индустриските претпријатија, Уредбата за единствените цени и Уредбата за банковните сметки на добивката. Главна цел на овие уредби е да се доведат организационите форми на нашето стопанство во согласност со нејзиниот карактер кој што е последица на друштвено-политичките промени во нашата земја.

Државниот сектор на нашето стопанство ни овозможува да пристапиме на планск стопанство и а со тоа во врска плански го решаваме и прашањето на акумулација, кое што е битно прашање на секое стопанство. Акумулацијата во нашето државно стопанство по својата природа претставуе општонародна акумулација, плански одредена и употребена во друштвено корисни инвестиции за друштвено корисна нова изградба.

Општонародната акумулација се дели во нашиот стопански систем на две категории: на општа акумулација и на сопствена акумулација на државните стопански претпријатија односно гранки.

Општата акумулација која што во главно се завршува со данокот на промет на производите како со врста на општодржавен данок служи преди се за гомели плански инвестиции. Сопствената акумулација на државните стопански претпријатија односно гранки која што се јавуе во форма на добивка претставуе со поголемиот дел (од 80% на горе) финансиска основа за со план предвидена непосредна инвестиција на смете претпријатите на производната гранка односно на републиканскиот буџет, а со својот помал дел (до 20%) овозможуе на претпријатието да надвор од планот односно преку планот самостојно спроведуе мерки на рационализација, технички и технолошки испитуења како и да ги површи сигурносните урегјаи и хигиенските услови на работата.

Решавајќи го прашањето на акумулација мора да се реши и прашањето на цените. Во планското стопанство цените мораат да бидат во главно единствени и тоа било на целата територија на Федеративна Народна Република Југославија било само на територија на поедини народни републики и ккч такви, со план поврзани во еден систем.

Планските единствени цени начелно базираат на средните трошкови на производството на нормирани елементи на полната цена на коштањето.

Кај единствените цени со важност на територија на Федеративна Народна Република Југосла-

вија се работи за производите односно за групи на производи кои што се од особено значење за стопанството на Федеративна Народна Република Југославија земено како целост. Кај единствените цени со важност на територија на поедини народни републики се работи за производи кои што по карактерот на производството односно потрошувачката се од одделно значење само за стопанството на поедини народни републики.

Единствените цени, како оние на целата територија на Федеративна Народна Република Југославија така и оние на териториите на народните републики, обвезно содржат удел на општонародната акумулација и тоа во вид на пропишаната стопанско односно износот на данокот на промет на производите.

Системот на двојаките единствени цени, било со важност на територијата на Федеративна Народна Република Југославија било на териториите на поедини народни републики го обезбедуе општото планирање на цените и конкретизирањето на тоа планирање на поедини народни републики со оглед на нивните специфични прилики. Со тоа заедно се обезбедуе и постојаноста на цените.

Содржај на уредбите

3) Уредбите решаваат со своите прописи во рамките на планското стопанство следни проблеми:

- појам и вид на добивката,
- нормирање на поедини елементи на цената на коштањето,
- начин на одредувањето добивката, и
- расподелба на добивката.

Структура на цената

4) Структурата на цената употребена во уредбите е следна:

1. Материјал за изработка со додатком општих трошкова материјала	I Трошкови производне	II Фабричка цена коштања	III Пунa цена коштања	IV Цена производње	V Продајна цена производња	VI Продајна цена на велико односно на мало
2. Плате израде са доприносима на те плате						
3. Општи трошкови израде						
4. Калкулативни отлиси (амортизација)						
5. Трошкови управе: а) трошкови управе предузећа б) ваједнички трошкови управе						
6. Трошкови продаје предузећа						
7. Добит						
8. Порез на промет						
9. Трошкови трговине						

(член 25 Законот за еднообразно сметководство, „Службен лист ФНРЈ“ бр. 94 од 22 ноемвр 1946 година).

За добивка

5) Спрема прописите на уредбата, добивката е обезбедена на сите претпријатија чијата индивидуална полна цена на коштањето е пониска од просечната со план предвидената цена на производството.

На претпријатијата е со своето совесно, планско и систематско работење да је остварат и надминат таа добивка.

Добивката на претпријатието е резултат на смиелна организација и рационално водење на претпријатието. Кај неа довогја до полно изразуење способноста, односно неспособноста на раководачот на претпријатието. Одлично водени и рационално организирани претпријатија ќе имаат можност

да постигнат вишок на добивката над редовната и над планската и на тој начин признавање за работењето. Слаби, нерационални и неправилно водени и организирани претпријатија, ќе ја покажат во полна мерка својата неспособност, односно неспособноста на своите раководачи, оти на место добивка, ќе го завршат работењето со загуба.

Добивка во смисла на Уредбата за одредување добивката не е демек автоматска последица на аритметички пресметуења па при еднаква стопа на добивка, претпријатија со поголеми трошкови не ќе достигнат во апсолутни броеви поволни резултати од рационално водените претпријатија кои што работат со помали трошкови.

Видови на добивки

6) Членот 2 Уредбата за одредување, на добивката предвидуе оти добивката може да биде планска и надпланска. Планската добивка е онаа која што со план е предвидена, а надпланска добивка е онаа која што не е со план предвидена.

7) Ако планската добивка на одредено претпријатие се движи во рамките на добивката која што се добива со применувањето на просечната стопа на добивката на односната производствена гранка на просечните трошкови на производството во дотичната производствена гранка, тогај претпријатието ја остварува редовната планска добивка. На пример: ако е со општиот план за дотичната гранка на производството предвидено динари 1,000,000.— просечни трошкови на производството за 1,000 парчиња на одредениот производ со средна стопа на добивката од 7%, а претпријатието за истата количина на производи предвидело трошкови на производството динари 1,020,000.—, разликата меѓу динари 1,070,000.— и динари 1,020,000.— т. е. динари 50,000.— претставува негова редовна планска добивка, оти тој износ се наоѓа во рамките на просечната планска добивка од динари 70,000.—.

8) Ако претпријатието, заради порационално производство и поарна техничка опрема работи под со план утврдените просечни трошкови на производството кои што се пресметани за дотичната производствена гранка, разликата меѓу со план утврдените просечни трошкови на производството и со план утврдените индивидуални трошкови на производството на дотичното претпријатие, претставува **плански вишок на добивка или екстрадобивка**. На пример, со план за односната производствена гранка пропишани се просечни трошкови на производството за 1,000 парчиња на производи динари 1,000,000.—. Меѓутоа, за производство на иста количина производи, за некое претпријатие со план се предвидени трошкови на производството во износ од динари 900,000.—. Разликата меѓу просечните трошкови на производството предвидени со план и трошките на производството на дотичното порационално претпријатие предвидени со план, претставува **планска екстрадобивка**. Во овој пример таа изнесува динари 100,000.—.

Екстрадобивката е секогаш планска, бидејќи се јавува како разлика меѓу со план предвидените просечни и индивидуални трошкови, т.е. таа постои само доколку е засметана во границите на **планското предвидуење**.

9) Надпланска добивка е онаа која што обично не се предвидуе со план. Таа се јавува дури дополнително, како резултат на оствареното снизуење со план пропишаната „полна цена на коштањето“ на дотичното претпријатие. На пример, со план е предвидено да за илјада единици на производи полната цена на коштањето во едно претпријатие изнесува динари 900,000.— додека е за иста количина производи на односната стопанска гранка предвидено динари 1,000,000.— на просечната полна цена на коштањето. Ако претпријатието со поголемиот износ на продуктивноста на работењето и со уштедата на материјалот или со смалувањето на трошките на уд-

равата и продавачката, ја смали полната цена на коштањето на динари 850,000.— за исти количини на производи, тогај покрај планската екстрадобивка од динари 100,000.— створена е и **надпланска добивка** во износ од динари 50,000.—.

Таа надпланска добивка се утврдуе во тој случај со упоредуење на планската (претходната) и пресметковната (стварната) калкулација.

10) Со план предвидената загуба претставува разлика меѓу поголемите индивидуални плански трошкови на производството и помалите просечни трошкови на производството зголемени за просечната планска добивка.

11) Непредвидената загуба настануе ако е и доколку е вкупниот износ на стварната полна цена на коштањето поголем од полната цена на коштањето по индивидуална планска калкулација.

Стопи на добивка

12) Уредбата за одредување добивката на рударските и индустриските претпријатија во членот 3 и членот 5 ги предвидуе следните стопи на добивката:

а) **општа стопа на добивката** која што ја пропишуе Владата ФНРЈ по предлог на Стопанскиот совет, за рударското и индустриското производство;

б) **просечна стопа на добивката** која што се пресметуе за поедини производствени гранки на рударството и индустријата (на пример за текстилна индустрија, индустрија за срча, шекјер и слично);

в) **индивидуална стопа на добивката** која што се пресметуе за поедини претпријатија.

13) **Општа стопа на добивката** служи како основа за пресметуење на просечните стопи на добивката.

14) **Просечна стопа на добивката** зависи прво од општата стопа на добивката и второ од брзината на обртањето на средствата во односната производствена гранка.

Просечната стопа на добивката се пресметуе по следната формула:

$$D_p = \frac{S \times D_o}{P_s}$$

при што е.

D_p = просечна стопа на добивката на односната производствена гранка;

S = збир на основните и обртните средства на односната производствена гранка;

D_o = општа стопа на добивката;

P_s = полна цена на коштањето на целокупното производство на дотичната производствена гранка во текот на една година.

На пример: вкупните основни и обртни средства на одредената производствена гранка изнесуваат динари 2,000,000 — Полната цена на коштањето на целокупното годишно производство на истата производствена гранка изнесува динари 3,500,000.— Општата стопа на добивката изнесуе 7%. Просечната стопа на добивката ќе изнесуе:

$$D_p = \frac{2,000,000 \times 7}{3,500,000} = 4\%$$

15) **Индивидуални стопи на добивката** се пресметуваат заради применувањето во поедини претпријатија.

Додека апсолутниот износ на просечната редовна добивка се утврдуе со применувањето на просечната стопа на добивката на просечните трошкови на производството, апсолутниот износ на индивидуалната редовна добивка се утврдуе со применувањето на индивидуалната стопа на добивката на индивидуалните трошкови на производството на претпријатието.

16) Спрема членот 4 и 5 Уредбата за одредување добивката, индивидуалната стопа на добивката ќе изнесуе:

а) кај претпријатија чии индивидуални трошкови на производството се еднакви со просечните трошкови на производството, индивидуалната стопа на добивката еднаква е на просечната стопа на добивката;

б) кај претпријатија, чите индивидуални трошкови на производството се помали од просечните трошкови на производството, индивидуалната стопа на добивката мора да биде поголема, эти има да се пресмета на помала основа т.е. на индивидуалните трошкови на производството, по следниот образец:

$$D_i = \frac{I_p \cdot D_p}{T_i}$$

при што значат:

D_i = индивидуална сатопа на редовната добивка;
 T_p = просечни трошкови на производството за одредената маса на основните артикли на односната стопанска гранка;

D_p = просечна стопа на добивката;

T_i = индивидуални трошкови на производството за иста маса артикли на односното претпријатие.

На пример, ако се просечните трошкови на производството 100, просечната стопа на добивката за односната стопанска гранка 4%, а индивидуалните трошкови на производството 80.— индивидуалната стопа на добивката ќе биде 5%, т.е.

$$\frac{100 \cdot 4}{80} = 5\%$$

ети $\frac{100 \cdot 4}{100}$ дава еднаков резултат како и $\frac{80 \cdot 5}{100}$ т.е. 4

в) кај претпријатија, чите производствени трошкови се поголеми од просечните, а ја остваруат добивката, основата т.е. индивидуалните трошкови на производството се поголемени, заради што мора да биде помала индивидуалната стопа на добивката. На пример, просечните трошкови на производството за дотичната производствена гранка изнесуат 100, а индивидуалните трошкови на производството на дотичното претпријатие 102. Просечната стопа на добивката е 4%. Индивидуалната стопа на добивката се добива ако просечните трошкови на производството (100) се зголемат за апсолутиот износ на добивката по просечна стопа ($\frac{100 \cdot 4}{100} = 4$) и тој собир (104)

се смали за индивидуалните трошкови на производството на дотичното претпријатие (102). Тој остаток (2) се множи со 100 и се дели со индивидуалните трошкови на производството на дотичното претпријатие (102). Предниот пример ќе го пресметаме по следниот образец:

$$D_i = \frac{(T_p + M_p - T_i) \cdot 100}{T_i}$$

при што:

$$M_p = \frac{D_p \cdot T_p}{100}$$

применето на нашиот пример образецот изгледа вака:

$$\frac{(100 + 4 - 102) \times 100}{102} = \frac{2 \times 100}{102} = 1,96\%$$

Овој процент (1,96) помножен со износот на индивидуалните трошкови на производството (102) дава ист резултат како што изнесуе разликата измеѓу просечните трошкови на производството зголемени со добивката по просечната стопа (104) и индивидуалните трошкови на производството (102) т.е. 2;

г) кај претпријатија кои што работат со со план предвидена загуба индивидуалните трошкови на производството по големи се од просечните трошкови на производството на кои што им е додаден апсолутиот износ на просечната добивка. На пример, просечните трошкови на производството изнесуат 100, а просечната стопа на добивката 4%. Просечните трошкови на производството, зголемени со апсолутиот износ на добивката сметани по просечната стопа, изнесуат 104. Претпријатието има трошкови на производството 107, а како не може да укалкуира поголем износ од 104 настануе со план предвидена загуба. Како индивидуалната стопа се смета на индивидуални трошкови на производството индивидуалната стопа се добива, ако се од индивидуалните тро-

шкови на производството (107) одземе просечната полна цена на коштањето (104), разликата (3) се помножи со 100 и подели со индивидуалните трошкови на производството спрема следниот образец:

$$G_i = \frac{(11 - (T_p + M_p)) \cdot 100}{T_i}$$

при што значи:

G_i = стопа на со план предвидената загуба применета на нашиот пример формулата изгледа вака:

$$\frac{(107 - (100 + 4)) \times 100}{107} = 2,80\%$$

со план предвидената апсолутна загуба изнесуе 3, а тој ист резултат се добива ако се помножи 107 со 2,80 и подели со 100. Де факто, овде не се работи за индивидуална стопа на добивката, туку за индивидуална стопа на загуба, бидејќи со тој износ има да се смали вредноста на производите.

17) Како што се гледа од сето, уредбите се осниваат на просечните трошкови на производството и на просечните стопи на добивката, што значи да тие го претпоставуат системот на единствените цени кои што начелно им одговараат на просечните цени добивени на тој начин, што на просечните трошкови на производството се применуе просечната стопа на добивката со додаток на нормираните трошкови на амортизацијата и нормираните трошкови на управата и продавачката како и утврдениот износ на општата акумулација.

Нормирање поедини елементи на цената на коштањето

18) Под нормирани елементи на цената на коштањето во смисла на наведените уредби се подразбираат оние трошкови кои што се за иста производствена гранка унапред пропишани и во еднаква големина, било во вид на утврден износ по единици на производите, било во вид на постотокок од просечните трошкови на производството.

19) Уредбата за трошковите на управата и трошковите на продавачката во државните рударски и индустриски претпријатија од сојузно и републиканско значење, пропишуе нормирање на трошковите на управата и продавачката на претпријатието.

20) Со оглед на тоа, да се планска добивка пресметуе на трошкови на производството, произлегуе сти во цел на правилното пресметуење на планската добивка е потребно да се нормираат сите елементи на структурата на цената на коштањето меѓу трошковите на производството и полната цена на коштањето. Спрема тоа треба покрај трошковите на управата и продавачката да се нормираат и калкулативните отписи (амортизација). Макар да пропишане за калкулативните отписи не се уште донесени, ова напатствие во своите нагамошни телкуења и примери претпоставуе оти такви отписи постоат.

21) Претпријатието мора во интерес на контролата на извршуењето на својот финансиски план, како и правилното одржуење и контролата на процесот на производството да води во своето книговодство индивидуални стварни трошкови до полната цена на коштањето. Ова е потребно и заради тоа за да би се нормираните трошкови одредиле врз основа стварно настанатите трошкови на сите претпријатија на односната стопанска гранка како „просечни“ трошкови, односно за да би вака пресметаните просечни трошкови служеле како ориентациони бројки и основ за одредуење нормираните трошкови.

Начин на одредуење добивката

22) Планската добивка, како редовната, така и вишокот на добивката како и со план предвидената загуба се одредуат, односно се пресметуат два пати. Прв пат пред почеток на производството врз основа на индивидуалните плански и просечни калкулации (показател со план предвидената добивка), втор пат после истекот на пресметковниот период (пресметковни показатели на планската добивка).

Прегходно одредување на добивката

23) Показателот на со план предвидената добивка се книжи обвезно во евиденцијата на планот и служи како еден од елементите за изработување финансискиот план на претпријатието и како основ за полагање аконтации на банковната сметка на добивката.

24) Показателот на со план предвидената загуба, претпријатието обвезно го книжи во своја евиденција на планот и го внесуе во својот финансиски план.

25) Претпријатието кое во своите индивидуални плански калкулации искажуе трошкови на управата и продавачката кои што се помали од нормираните, ја искажуе таа разлика во показателот на со планот предвидената добивка. Оваа разлика претпријатието ја книжи во својата евиденција на планот и ја внесуе во својот финансиски план.

На пример: нормираните трошкови на управата и продавачката за планираниот обем на производството од 10.000 единици на производи изнесуе динари 200.000.—. Ако претпријатието за ист обем на производството има планирани трошкови на управата и продавачката динари 190.000.—, тоа ќе има показател на со план предвидената надпланска добивка од динари 10.000.—. Во случај да претпријатието за ист обем на планираното производство има динари 200.000.— или повеќе планирани трошкови на управата и продавачката тоа не ќе има показател на со план предвидената надпланска добивка и не ќе ја внесуе во финансискиот план. (Вториот пат кај пресметковното одредување на добивката на претпријатието се пак може со смалувањето на своите трошкови на управата и продавачката да постигне надпланска добивка).

Пресметковно одредување на добивката

26) Вториот пат редовната добивка се утврдуе после истекот на пресметковниот период (пресметковни показател на редовната добивка) врз основа на пресметката на производството за односниот пресметковни период и за стварниот обем на производството. Таа се добива, ако претпријатието го пресмета вкупниот износ на индивидуалните плански трошкови на производството за целокупниот стварен обем на производството и на тој износ ја примени индивидуалната стопа на добивката.

Пресметаната добивка е произведена добивка. Таа секогаш се пресметуе за остварениот обем на производството.

Пресметковниот показател на редовната добивка, се добива со применувањето на индивидуалната стопа на добивката на индивидуалните плански трошкови на производството за достасаниот (остварениот) обем на производството. Пресметковниот показател на редовната добивка се смета на индивидуалните плански трошкови на производството од разлог што тие биле земени како основа за пресметувањето на индивидуалната стопа на добивката. На пример, претпријатието за 1.000 единици на производи имало динара 500.000.— на стварните трошкови на производството. Со индивидуалниот план предвидено е за истата количина производи динари 520.000.—. Индивидуалната стопа на добивката 5%. Пресметаната редовна добивка ќе изнесуе:

$$\frac{520.000 \times 5}{100} = 26.000$$

27) На терет ва вака пресметаните редовни добивки паѓа и се книжи разликата меѓу поголемите индивидуални плански трошкови на управата и продавачката и нормираните трошкови на управата и продавачката за ист обем на производство.

На пример: разликата меѓу индивидуалните плански трошкови на управата и продавачката и нормираните трошкови на управата и продавачката може да биде позитивна и негативна. Позитивна е, ако се индивидуалните плански помали, а негативна ако се индивидуалните плански поголеми од нормираните трошкови на управата и продавачката. И овој

резултат е пресметковни, оти се добива по истекот на одредениот работен период и оти се пресметуе на остварениот обем на производството.

28) Вишокот на добивката втор пат се утврдуе после истекот на пресметковниот период (пресметковни показател на екстрадобивката) врз основа на пресметката на производството. Апсолутниот износ на пресметковниот показател на вишокот на добивката се јавуе како разлика меѓу поголемите пресечни и помали индивидуални плански трошкови на производството (во вкупни износи) и тоа за стварниот обем на производството.

Стварните трошкови на производството не се земаат овде во оглед, оти тие ќе дојдат до изражај било во надпланската добивка било во непредвидената загуба на пресметковниот период.

29) Со план предвидената загуба втор пат се утврдуе после истекот на пресметковниот период (пресметковни показател на предвидената загуба) врз основа на пресметката на производството за односниот пресметковни период и за стварниот обем на производството. Тој ќе се добие ако претпријатието го пресмета вкупниот износ на индивидуалните плански трошкови на производството за целокупниот стварни обем на производството и на тој износ ја примени индивидуалната стопа на со план предвидената загуба.

30) Со изнајдувањето на пресметковниот показател на редовната добивка и пресметковниот показател на екстрадобивка односно пресметковниот показател на со план предвидената загуба за извршениот обем на производството, целата пресметка за односниот период е сведена на индивидуалната планска полна цена на коштањето. Во употреба со индивидуалната планска полна цена на коштањето индивидуалната стварна полна цена на коштањето покажуе разлика која што може да биде:

а) надпланска добивка, ако е индивидуалната стварна полна цена на коштањето помала од индивидуалната планска цена на коштањето.

б) непредвидена загуба, ако е индивидуалната стварна полна цена на коштањето поголема од индивидуалната планска полна цена на коштањето.

Надпланска добивка се јавуе во два вида:

а) како разлика меѓу индивидуалните плански и нормирани трошкови на управата и продавачката, ако се првите помали;

б) како разлика меѓу индивидуалната планска и индивидуалната стварна полна цена на коштањето, ако е стварната помала.

Од ова се гледа оти претпријатието може да има:

а) надпланска добивка, макар да кај него постои со план предвидена загуба;

б) непредвидена загуба макар да е со план предвидена редовна добивка, па дури и плански вишок на добивката.

Надпланска добивка и непредвидена загуба можат да се видат такугјере по групите на трошковите и по производите со упоредбата на класата 5, 7 и 8.

31) Снизувањето на полната цена на коштањето кое што не настанало со поголемието на продуктивноста на работата, односно со уштелата на материјалот над планот, не се смета за надпланска добивка. Така на пример разликата настаната заради смалување цената на материјалот, железничките и другите тарифи и слично, не се смета за надпланска добивка. Такво смалување на полната цена на коштањето треба да се искаже одделно како разлика на цените. Разликата на цените претпријатието ќе ја уплатуе најдоцна шест недели после истекот на пресметковниот период во буџетот на органот кој што го основал претпријатието.

32) Непредвидената загуба се утврдуе после истекот на пресметковниот период и се пресметуе за стварниот обем на производството. Таа е разлика меѓу индивидуалната планска и индивидуалната

стварна полна цена на коштањето, доколку е оваа последна поголема.

33) Конечна пресметка на сите видови на добивката, односно на загубите се врши по завршетокот на работната година после одобрувањето на завршните сметки на државните стопански претпријатија во смисла на прописите на ставот 2 член 57 Основниот закон за државните стопански претпријатија.

Книжење на добивката и загубата

34) Прејдуење од одредувањето на распределба е книжење на добивката односно загубата.

35) Пресметковниот показател на планската добивка, пресметковниот показател на со план предвидената загуба, надпланската добивка како и непредвидената загуба, претпријатието ќе ги книжи во своите работни книги одма по пресметувањето.

36) Во сите работни книги, претпријатието ќе отвори одделни конта за:

- а) редовна добивка;
- б) вишок на добивката;
- в) надпланска добивка;
- г) со план предвидена загуба ;и
- д) непредвидена загуба.

Противставови на книжењата на горните конта, ќе се книжат на контата на резултатите на производството на поедини претпријатија.

37) Во смисла на членот 2 Уредбата за банковните сметковни добивки на државните стопански претпријатија и нивните административно-оперативни раководачи, претпријатието, односно нивните административно-оперативните раководачи ќе отворат кај Народната банка следни сметки:

- а) сметка за планска редовна (предвидена, редовна) добивка;
- б) за плански вишок на добивката (екстрадобивка) и
- в) за надпланска (непредвидена, вонредна) добивка.

38) Министерот на финансите ФНРЈ со своја наредба врз основа на членот 4 на споменатата уредба одредил да административно-оперативните раководачи (управи) отворат кај огранците (пословните единици) на Народната банка во своето седиште собирни сметки по видовите на добивката (член 2 Уредбата за банковните сметки на добивката) на кои што привремено ќе се книжи добивката на сите претпријатија под нивното раководство.

39) Како поедини претпријатија така и нивните административно-оперативните раководачи (управите) ќе водат во своите работни книги конто евиденции од кои што ќе бидат прегледни сите поедини и вкупни уплати на секое претпријатие по видовите на добивката.

Макар да во тој случај целата добивка на претпријатието е книжена кај Народната банка на сметка на административно-оперативниот раководач (управа), претпријатијата се овластени да располагаат во смисла на членот 4 Уредбата за банковните сметки на добивката на државните стопански претпријатија и нивните административно-оперативни раководачи и во границите на стварно уплатените износи и постоеќите прописи за распределба на добивката, со односниот дел на добивката. Во таа цел можат да и издаваат налози непосредно на Народната банка за исплати на терет на сметката на добивката на својот административно-оперативен раководач.

40) Претпријатието ќе положи на 27 на секој месец на соодветната банковна сметка на добивката третина на со план предвидената добивка за односното тромесечие и тоа како редовна добивка, така и екстрадобивка спрема Неплатството за извршување Уредбата за банковните сметковни добивки. Исто така претпријатието ќе ја положи на банковната сметка на крај на секое тромесечие сета произведена надпланска добивка.

За претпријатија кои што изработуат пресметки на производството месечно може административно-оперативниот раководач да пропише и месечно уплатување на произведената надпланска добивка на банковната сметка на надпланската добивка.

41) Сите уплати на банковните сметки на добивката до конечното пресметување претставуваат аконтации.

42) По завршетокот на секое тромесечие, претпријатието ќе изврши пресметка на сите видови на добивката со надлежната управа и ќе уплати на банковната сметка разлика меѓу пресметаната и веќе уплатената добивка. Оваа уплата има да се изврши најдоцна шест недели после истекот на пресметковниот период. Евентуален вишок на уплатената добивка над пресметаната претпријатието ќе го пренесе од односните банковни сметки на добивката на својата редовна банковна сметка. За извршената пресметка на добивката управите се должни да го известат надлежниот финансиски орган (член 55 на Основниот закон за државните стопански претпријатија).

43) Вкупната пресметана добивка книжена на контата на пресметаната добивка се распределуе спрема Уредбата за распределба на добивката на државните рударски и индустриски претпријатија.

44) За конечна пресметка на добивката довогја кај претпријатијата кои што имаат планска добивка во оглед сета во текот на едногодишниот производствен процес произведена добивка. Кај претпријатија кои што имаат со план предвидена загуба, за конечна пресметка довогја во оглед износ кој што произлегуе од смалувањето на со план предвидената загуба (евентуално зголемен за произведената добивка преку со план предвидената загуба). Со план предвидената загуба се покрива на начин предвиден во финансискиот план на претпријатието.

45) Со оглед на лесноста на производствениот процес во поедини пресметковни периоди во текот на годината, треба во смисла на предниот став во цел на распределба на добивката да се гледа како целост сета едногодишна произведена добивка.

Гледањето на добивката во целост потребно е заради тоа, што може во текот на годината, во разни пресметковни периоди, да се појави еднаш добивка, а друг пат загуба, што особено ќе биде случај кај претпријатија со сезонско производство.

46) Кај претпријатија кај кои е во пресметковните периоди на почетокот на годината предвидена добивка, а за следните пресметковни периоди е предвидена или може да се очекуе загуба, има за конечната пресметка да се земе само чистата добивка во текот на целата година т е вкупната произведена добивка во поедини пресметковни периоди во текот на годината одбивајќи ја вкупната загуба (освен со план предвидената загуба), која што се појавила во поедини пресметковни периоди во текот на истата година.

47) На крај на секој пресметковен период непредвидената загуба се пренесуе од конто на непредвидената загуба на конто на пресметаната надпланска добивка, за што претпријатието мора да го обавести својот административно-оперативен раководач.

48) Банковната сметка на надпланската добивка во текот на годината треба да биде одраз на конто на „пресметаната надпланска добивка“. Тоа значи, да претпријатието во периодот кога се појавила непредвидената загуба ќе го пренесе износот на непредвидената загуба од банковната сметка на надпланската добивка на својата редовна банковна сметка.

49) Добивката на претпријатијата книжена на банковните сметки на добивката се распределуе во следни цели:

- а) за средства на Фондот на раководството;
- б) за слободно располагање на претпријатието;

- в) за средства на управата за плански инвестиции во цел на рационализација и реконструкција;
- г) за средства на претпријатието кои што служат за планска употреба на сопствените средства; и
- д) за плаќање во буџетот.

Фонд на раководството

50) Целта на Фондот на раководството е де факто признавање на работните колективи за нивните усилия на обновата и натамошното подигање на нашето производство. Покрај тоа, Фондот на раководството им дава на работниците и службениците можност на непосредно учество во користењето на добивката на претпријатието, а директно дава можност за одделно наградување на поедини работници и службеници и за социално и културно поарнување на нивниот стандард на животот. Фондот на раководството, конечно, им дава на работниците и службениците како и на раководачите на претпријатието нов и уште појак потстрек за постигнување на нови успеси во поголемиот дел на производственоста, поарнувањето на квалитетот и смалувањето на цените на коштањето.

51) Доприносот на Фондот на раководството се одредува од вкупната планска добивка (редовна и вишокот на добивката) и во одделниот постоток од вкупната надпланска добивка на претпријатието. Тоа значи оти од банковната сметка на добивката најнапред ќе се прокнижи оној дел на добивката кој што се уплатува во Фондот на раководството а од остатокот на банковната сметка на добивката се врши натамошна расподелба на добивката.

52) По членот 7 Уредбата за Фондот на раководството и Централниот фонд на државните рударски и индустриски претпријатија од сојузно и републиканско значење, Сојузната планска комисија пресметува за поедини производствени гранки на претпријатија среден постоток на планската добивка за Фондот на раководството. Како основ за пресметување на средниот постоток на планската добивка за Фондот на раководството, Сојузната планска комисија ќе го земе општиот постоток на планската добивка кој што оди во Фондот на раководството (а кој што е одреден на 2,5%), вкупниот број на работниците и службениците (вклучувајќи ги и раководачите на претпријатието) и вкупниот износ на планската добивка (редовна и вишокот на добивката) на односната гранка за која што се пресметува просечниот постоток за Фондот на раководството.

За да би Сојузната планска комисија можела да ги пресмета просечните постотци на добивката за Фондот на раководството, сите управи се должни (главните, сојузните и земските) да за претпријатијата од својата производствена гранка, кои што подигаат под нивното административно-оперативно раководство, да и прибават на Сојузната планска комисија вкупен број на работниците и службениците вклучувајќи ги раководачите на претпријатијата и вкупната планска добивка на својата производствена гранка.

53) Сојузната планска комисија ќе им го соопшти на управите (главните, сојузните и земските) средниот постоток на добивката за Фондот на раководството на нивната производствена гранка.

Врз основа на средниот постоток на добивката за Фондот на раководството и врз основа на вкупниот број на работниците и службениците (вклучувајќи ги и раководачите на претпријатијата) на поедини претпријатија, управи (главни, сојузни и земски) ќе го пресметаат за тие претпријатија, индивидуалниот постоток на износот на планската добивка, кој што претпријатието ќе го книжи во својот Фонд на раководството.

За да би управите (главните, сојузните и земските) можеле за своите претпријатија да го пресметаат постотокот на планската добивка кој што се уплатува во Фондот на раководството, претпри-

јатијата се должни на време да и ги достават на својата управа сите потребни подаци.

Управите за претпријатијата, читите индивидуални со план предвидените трошкови на производството се поголеми од со план предвидените средни трошкови на производството на односната производствена гранка, ќе го пресметаат доприносот на Фондот на раководството врз основа на средната планска добивка на својата гранка.

54) Кога вкупната сума на доприносот на Фондот на раководството е пресметана врз основа на средната планска добивка и во смисла на ст. 1 чл. 9 Уредбата за Фондот на раководството е поголема од планската добивка, тогаш претпријатието ќе го засметува вишокот на доприносот на Фондот на раководството, кој што ја прејдува планската добивка, во својата цена на коштањето.

На пример: претпријатието има планска добивка 300.000.— динари а допринос на Фондот на раководството пресметан врз основа на образецот изнесува динари 500.000.— тогаш оди во Фондот на раководството вкупната планска добивка (динари 300.000.—) а остатокот од динари 200.000.— се засметува во цената на коштањето.

Ако претпријатието заради државната политика на цените плански работи под редовната добивка или дури со планска загуба, засметува во својата цена на коштањето допринос кој што оди во Фондот на раководството на основа на средниот постоток на средната добивка за односната гранка.

55) Претпријатија кои што имаат производствени трошкови неоправдано поголеми од со план предвидените, го губат за односното време правото на допринос во Фондот на раководството. Неоправдано поголеми трошкови на производството но што се со план предвидени настануваат тогаш, кога не е потполно искористено работното време, материјалот и техничките средства. Поголемите трошкови на производството кои што можат да се оправдаат се само оние кои што настануваат заради виша сила (vis maior) демек без вината на работниците, службениците или раководствата на претпријатијата.

За тоа, да ли се поголемите трошкови на производството оправдани или не одлучува по предходното испитување административно-оперативното раководство (главната, сојузната односно земската управа) на претпријатието. Претпријатието кое што има поголеми трошкови на производството но што се со план предвидените и за кои што смета, да се оправдано поголеми од со план предвидените, должно е да му поднесе претходно на своето административно-оперативното раководство образложен предлог за признавање на поголемите трошкови на производството.

56) Постотокот на доприносот, кој што се уплатува во Фондот на раководството од вкупната надпланска добивка на претпријатието одреден е во следните постоти:

кога претпријатието ја смали со план утврдената полна цена на коштањето до 10% уплатува во Фондот на раководството 25% од вкупната надпланска добивка на претпријатието;

кога претпријатието ја смали со план утврдената полна цена на коштањето до 15% уплатува во Фондот на раководството 30% од вкупната надпланска добивка на претпријатието;

кога претпријатието ја смали со план утврдената полна цена до 20% уплатува во Фондот на раководството 38% од вкупната надпланска добивка на претпријатието; и

кога претпријатието ја смали со план утврдената полна цена на коштањето преку 20% уплатува во Фондот на раководството 50% од вкупната надпланска добивка на претпријатието.

Снизувањето на полната цена на коштањето се доставува со уштедата на материјал, со потполното искористување на работното време и техничките сред-

сва, со поарната организација на работењето и со смалуењето на трошковите на управата и продавачката.

57) Да би можеле одма да се реализираат средствата на Фондот на раководството кај државните рударски и индустриски претпријатија од сојузно и републиканско значење, Стопанскиот совет одредил да се од добивката остварена во 1946 година уплати како допринос на Фондот на раководството 10% од чистата заработуачка.

Уплатата на доприносот во Фондот на раководството на добивката остварена во 1946 година се врши дури после одобруењето на годишниот биланс од страна на надлежниот финансиски орган.

58) Сите државни рударски и индустриски претпријатија од сојузно и републиканско значење ќе оснуат Фонд на раководството со 1 јануари 1947 година.

59) Со Фондот на раководството управуе директор на претпријатието.

Директорот е должен, при употребуењето на средствата од Фондот на раководството да се советуе со синдикалната организација во претпријатието. Синдикалните организации можат, на одлуките на директорот со кои што не се сложиле да му стават забелешки на надлежниот административно-оперативниот раководач (на главната, сојузната односно земската управа) под кого дотичното претпријатие потпаѓа.

За употребуењето на средствата на Фондот на раководството директорот на претпријатието ќе изработи по советуењето со синдикалната организација план на трошење за работната година. Истовремено директорот на претпријатието ќе изработи план за колку треба да се смали полната цена на коштањето во текот на годината.

60) Како основ за одвојуење во Фондот на раководството во текот на годината ќе служи 75% од предвидената добивка со тоа конечната пресметка да се изврши на крај на годината кај конечната пресметка.

61) За наградуење на директорот, неговите заменици, техничкиот персонал и истакнатите работници и службеници на претпријатието се оснива Централен фонд кај главните, сојузните и земските управи за претпријатија под нивното раководство.

Во Централниот фонд на претпријатието се уплатуе од вкупниот износ на Фондот на раководството остварена од планската и надпланската добивка на претпријатието како и од износот од чистата заработуачка остварена во 1946 година.

Со Централниот фонд управуе раководителот на главната, сојузната односно земската управа.

Административно-оперативниот раководач врши наградуења на поедини директори, заменици на директори, технички персонал и поедини работници и службеници врз основа на утврдени факти да тие заслужуат да бидат наградени.

Директорот како и синдикалната организација на претпријатието можат да му поднесат на административно-оперативниот раководач образложен предлог кои службеници и работници треба да се наградат од средствата на Централниот фонд.

62) Централен фонд ќе оснуат главните, сојузните и земските управи со 1 јануари 1947 година.

ПРИМЕР
КАКО СЕ ПРЕСМЕТУЕ ДОПРИНОСОТ НА ФОНДОТ НА РАКОВОДСТВОТО КАЈ ДРЖАВНИТЕ РУДАРСКИ И ИНДУСТРИСКИ ПРЕТПРИЈАТИЈА

Да претпоставиме оти во државното рударско и индустриско производство од сојузно и републиканско значење се три производствени гранки (I, II и III). Вкупна сума на планската добивка изнесуе динари 330.000.000.— а запослени работници и службеници има 33.000.

Општиот постоток на доприносот во Фондот на раководството одреден е на 2,5%.

Врз основа на две основни податоци ќе го пресме-

та Сојузната планска комисија просечниот износ на еден работник и службеник кој што оди во Фондот на раководството од целокупната планска добивка во рударството и индустријата. Тој просечен износ се пресметуе по образецот:

$$Mg = \frac{Dg \cdot Op}{Bp \cdot 100} = \frac{330.000.000 \cdot 2,5}{33.000 \cdot 100} = 250$$

при што значат:

Mg = просечен износ кој што оди во Фондот на раководството од целокупната добивка на рударските и индустриските претпријатија пресметан на еден работник и службеник во рударството и индустријата;

Dg = вкупен износ на планската добивка во рударството и индустријата;

Bp = вкупен број на работници и службеници во рударството и индустријата;

Op = општ постоток на планската добивка за Фондот на раководството.

Доприносот на Фондот на раководството од планската добивка на еден работник или службеник изнесуе динари 250.—

Кога Сојузната планска комисија го пресметуе износот Mg кој што во конкретниот пример изнесуе динари 250.— тогај се пресметуе за поедини гранки просечниот постоток на планската добивка за Фондот на раководството по следниот образец.

$$Pd = \frac{Mg \cdot Bp \cdot 100}{Dp}$$

при што значат:

Pd = просечен постоток на планската добивка во поедини гранки за Фондот на раководството;

Bp = број на работниците и службеници во односната гранка на производството;

Dp = вкупен износ на планската добивка во односната гранка на производството;

Mg = просечен износ кој што оди во Фондот на раководството од целокупната добивка на рударските и индустриските претпријатија пресметан на еден работник и службеник во рударството и индустријата.
Гранка I:

Планска добивка 100.000.000.— динари

Број на упослените работници и службеници 10.000.

$$Pd = \frac{Mg \cdot Bp \cdot 100}{Dp} = \frac{250 \cdot 10.000 \cdot 100}{100.000.000} = 2,5\%$$

Просечниот постоток на планската добивка за Фондот на раководството на гранката I е 2,5%.

Гранка II:

Планска добивка 50.000.000.— динари.

Број на упослените работници и службеници 6.500.

$$Pd = \frac{Mg \cdot Bp \cdot 100}{Dp} = \frac{250 \cdot 6.500 \cdot 100}{50.000.000} = 3,25\%$$

Просечниот постоток на планската добивка за Фондот на раководството на Гранката II изнесуе 3,25%.

Гранка III:

Планска добивка 180.000.000.— динари.

Број на упослените работници и службеници 16.500.

$$Pd = \frac{Mg \cdot Bp \cdot 100}{Dp} = \frac{250 \cdot 16.500 \cdot 100}{180.000.000} = 2,29\%$$

Просечниот постоток на планската добивка за Фондот на раководството за Гранката III изнесуе 2,29%.

Главните, сојузните односно земските управи ќе го пресметаат за поедини претпријатија постотокот на планската добивка кој што оди во Фондот на раководството врз основа на просечниот постоток и до истите образци применети на височината на планската добивка и бројот на работниците на поедини претпријатија.

Допринос у Фонд раководства предузећа А, В и С из планске и надпланске добити

Предузећа	Пуна цена коштанга /укупни трошкови производње	Планом предвидена добит предузећа	Допринос Фонду раководства из планске добит предузећа		Број упуслених радника и службеника у предузећу	Допринос Фонду раководства на појединог радника и служб. а радни а и служб.	Снижење пуне цене коштанга /укупни трошк производње предузећа		Прогресивни допринос Фонду раководства из надпланске добити предузећа		Допринос Фонду раководства на појединог радника и служб. од надпл. добити пред.	Укупан допринос Фонду раководства из планске и надплан добити предузећа	Допринос Централном фонду 5% од укупног износа Ф. р. д. раководства предузећа
			у %	Динара у хиљадама			у %	Динара у милионима	у %	Динара у милионима			
А	350	54,4	1,6	875	3.500	250	10	35	25	8,75	2.750	9.625.000	481.250.—
В	400	30	3,33	1000	4.000	250	20	80	38	30,4	7.850	31.400.000	1.570.000.—
С	250	15,6	4	625	2.500	250	30	75	50	37,5	15.250	38.125.000	1.906.250.—
	1000	100	2,5	2500	10.000	250	19	190	30	57	7.915	79.150.000	3.957.500.—

Како пример ке послужи ранката која што има просечен постоток 2,5% и која што има во својот состав три претпријатија (А, В и С).

Мг се пресметуе по истиот образец и на ист начин како што го пресметала Сојузната планска комисија.

Претпријатие А:

Планска добивка 54.400.000.— динари.

Број на упуслените работници и службеници 3.500.

$$Pd = \frac{Mr \cdot Br \cdot 100}{Dp} = \frac{250 \cdot 3500 \cdot 100}{54.400.000} = 1,6\%$$

Постотокот на планската добивка кој што оди во Фондот на раководството на претпријатието А изнесуе 1,6%.

Претпријатие В:

Планска добивка 30.000.000.— динари.

Број на упуслените работници и службеници 4.000.

$$Pd = \frac{Mr \cdot Br \cdot 100}{Dp} = \frac{250 \cdot 4.000 \cdot 100}{30.000.000} = 3,33\%$$

Постотокот на планската добивка кој што оди во Фондот на раководството на претпријатието В изнесуе 3,33%.

Претпријатие С:

Планска добивка 15.600.000.— динари.

Број на упуслените работници и намештеници 2.500.

$$Pd = \frac{Mr \cdot Br \cdot 100}{Dp} = \frac{250 \cdot 2.500 \cdot 100}{15.600.000} = 4\%$$

Постотокот на планската добивка кој што оди во Фондот на раководството на претпријатието С изнесуе 4%.

Како ке се формира доприносот на Фондот на раководството од надпланската добивка се гледа од колоната 7, 8, 9 и 10 на табеларниот преглед на Гранката I. Од истиот табеларен преглед од колоната 11 се гледа доприносот на Централниот фонд во височина од 5% од вкупниот износ на Фондот на раководството на претпријатието.

Износ на добивката на слободно располагање на претпријатијата и управите

63) Во смисла на членот 4 Уредбата за расподелба на добивката на државните рударски и индустриски претпријатија со едиот дел на добивката, книжена на нивните банковни сметки, претпријатијата и управите можат слободно да располагаат во следните цели:

- за помали потреби на рационализацијата,
- за технички и технолошки испитуења,
- за поарнуења на сигурносните урегјан и хигиенските услови на работењето.

Овој износ во смисла на истиот член може да достаса 20% од вкупниот износ на добивката. Височината на процентот ке го одреди надлежното министерство на финансиите по предлог на надлежното производствено министерство.

Претпријатието спрема тоа ке го примени одредениот постоток на износот книжен на банковните конта на добивката од кои што претходно е издвоен доприносот на Фондот на раководството и остатокот на вишокот на добивката кој што мора да се книжи во смисла на членот 6 Уредбата за одредуење добивката на банковните сметки на управата.

Управата тјугјере ке го примени одредениот постоток на добивката кој што во смисла на членот 6 Уредбата за одредуење добивката се книжи на нејвината банковна сметка.

Средства на управата за плански инвестиции со цел на рационализација и реконструкција

64) Добивката која што се книжи на банковната сметка на главните, сојузните односно земските управи, а која што произлегуе од остатоците на вешковите на добивката на сите претпријатија под

раководство на односните управи претставуе финансиска основа за изработуење предлогот на планот на инвестициите со цел на рационализација и реконструкција предн се на помалу рационалните претпријатија под раководството на односната управа.

Управата спрема тоа оваа добивка ќе може да ја употреби само во наведените цели и во рамките на односниот план

Средства на претпријатието кои што служат за планско употребуење на сопствените средства

65) Добивката книжена на банковната сметка на претпријатието во смисла на прописите на Уредбата за утврдуење на добивката претставуе финансиска основа за изработуење предлогот на планот за употребуење сопствените средства на соодветното претпријатие.

Претпријатијата спрема тоа оваа добивка ќе можат да ја употребат само во наведените цели и во рамките на односниот план

Плаќање во буџетот

66) Претпријатијата уплатуат во буџетот на органот кој што ги основал евентуален износ предвиден со финансискиот план на претпријатието. По конечната пресметка уплатуат такагјере и надпланска добивка. Од надпланската добивка која што по конечната пресметка се уплатуе во буџетот, се одбива претходно делот кој што влегуе како допринос во Фондот на раководството и делот кој што остануе на слободно располагање на претпријатието.

Заклучни напатствија

67) Со оглед на тоа да производите во 1947 година ќе се водат по цената на производството, претпријатијата своите запаси на готовите производи и полупроизводи наменети на продавачка во билансот за 1946 година ќе ги искажат во цената на производството

Разликата меѓу стварната полна цена на коштането на запасите и цената на производството ќе влезе во билансот за 1946 година како „неостварена добивка од 1946 година“.

Претпријатието кај повторно отворање на книгите „неостварена добивка од 1946 година“, смалена за данокот и доприносот на Фондот на раководството ќе ја книжи на контото на пресметаната редовна добивка за 1947 година, и ќе ја уплати на банковната сметка на редовната добивка на својата управа.

68) Книговодствениот пример со прилозите 2 и 3 како и прилогот „Начин на пресметането на просечните цени на производството и индивидуалната стопа на добивката во една гранка“ со прилозите 4 и 5, чинат составен дел на ова напатствис.

Ова напатствис влегуе во сила со денот на објавуењето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“, а ќе се примени од 15 јануари 1947 година

Белград

Претседател

на Стопанскиот совет на Владата ФНРЈ,
Борис Кидрич, с. р.

ПРИЛОГ 1

КНИГОВОДСТВЕНИ ПРИМЕР

(Прилог бр. 1, 2 и 3)

Претпријатие НН производи спрема производниот план три врсти производи: производ А, производ В, производ С.

За целокупниот едногодишен планиран обем на производството претпријатието составило претходна индивидуална планска калкулација како и средна калкулација по средната структура на цената на производството на односната стопанска гранка.

Средната стопа на добивката во односната стопанска гранка изнесуе 10%. Индивидуалната стопа

на добивката пресметана по образецот од чл. 5 на Уредбата за одредуење добивка изнесуе 11%.

Индивидуалната стопа на добивката применета на трошковиите на производството за планираниот обем на производството ни дава показателот со план на предвидената добивка од Дин. 429.—

Разликата меѓу повисокиот вкупен износ на трошковиите на производството за планиран обем на производството по средна калкулација (Дин. 4.290.—) и понискиот по индивидуалната планска калкулација (Дин. 3.900.—) изнесуе Дин. 390.— што претставуе показател со план на предвидениот вишок на добивката.

Како претпријатието ги искажуе трошковиите на управата и продавачката по претходната индивидуална планска калкулација пониско (Дин. 780.—) од нормираните (Дин. 816,20) тоа оваа разлика од Дин. 36,20 влегуе во финансискиот план како показател со план на предвидената надпланска добивка.

Сите овие показатели со план на предвидена добивка не се книжат, но влегуат во финансискиот план на претпријатието кај што се планира и нивната расподелба спрема прописите на Уредбата за расподелба на добивката на државните рударски и индустриски претпријатија.

Во текот на сметковниот период претпријатието уплатуе на секој 27 во месецот соодветен дел од вкупните показатели со план на предвидената добивка на банковна сметка на добивката.

Заради полесно снајдуење и прегледност во примерот за сметковниот период е земена цела година, да би можела да се прикаже дефинитивна пресметка на расподелбата на добивката на крајот на работната година. Во пракса пресметката на добивката ќе се врши најмалку секои три месеца

После истекот на сметковен период претпријатието изработило пресметка на производството спрема податоците на книговодството и ПОЛ-от како што се види од прилогот со изводите на контото.

Ознаката на контото во примерот е земена од нормалниот контни план приложен кон Законот за еднообразно сметководство. Нормалниот контни план е пополнет и изменет да би можел да одговори на барањата поставени во уредбите на кои што се однесуе ова напатствис.

Од податоците на ПОЛ-от и книговодството претпријатието е пресметало да имало следни трошкови, кои што ги книжи преку класата 5 на класата 7.

Динари

Трошковиите на материјалот за изработуачка и општи трошкови на материјалот — 2.300.—

Плати на изработуачката со доприносите на овие плати — — — — — 1.055.—

Општи трошкови на изработуачката — 1.500.—

Вкупни трошкови на производството — 4.855.—

Калкулативни отписи (амортизација) — 179.—

Трошкови на управата и продавачката 663,90

Овие ставки ќе ги прокнижиме со одобруење соодветните конта на класата 5 и ќе ја задолжиме за вкупните трошкови на производството групата 70 — конто на производството, а за другите трошкови на контата за извршуење производниот план во класата 7

Спрема тоа:

Долгуе: Динари

70 — конто на производството — — 4.855.—

Побаруат: Динари

50 — конто на пресметаните трошкови на материјалот за изработуачка општите трошкови на материјалот — — — — — 2.300.—

51 — конто на пресметаните плати на изработуачката со доприносите 1.055.—

52 — конто на пресметаните општи трошкови на изработуачката — 1.500.—

(Види ја книжната ставка 1).

Од пресметката на производството ја книжме стварната полна цена на коштањето на целокупното производство на готовите производи во пресметковниот период во износ Дин. 4.497.90 како следи:

За трошковите на производството:

Долгуат:

	Динари
710 — konto на извршување планот на производите А — — — — —	285.—
720 — konto на извршување планот на производите В — — — — —	1.290.—
730 — konto на извршување планот на производите С — — — — —	2.080.—

Побаруе:

70 — konto на производството — —	3.655.—
----------------------------------	---------

(Види ја книжната ставка 2).

За калкулативни отписи (амортизација):

Долгуат:

	Динари
710 — konto за извршување планот на производите А — — — — —	15.—
720 — konto за извршување планот на производите В — — — — —	60.—
730 — konto на извршување планот на производите С — — — — —	104.—

Побаруе:

53 — konto на пресметаните калкулативни отписи — — — — —	179.—
--	-------

(Види ја книжната ставка 3).

За трошковите на управата и продавачка:

Долгуат:

	Динари
710 — konto на извршување планот на производите А — — — — —	51.50
720 — konto на извршување планот на производите В — — — — —	238.20
730 — konto на извршување планот на производите С — — — — —	374.40

Побаруат:

54/55 — konto на пресметаните трошкови на управата и продавачката —	668.90
---	--------

(Види ја книжната ставка 4).

Со тоа овие конти се задолжени за стварната полна цена на коштањето на готови производи.

Конти на извршување планот се расчланети точно онака како спрема сега важекјите контни планови се расчланети контите на готовите производи во групите 71—79.

Со оглед на тоа да добивката е произведена во моментот кога производот е завршен таа треба во таа прилика и книговодствено да се искаже. Добивката книговодствено се искажуе само од производство на стока т. е. на оние производи, кои што се наменети на продавачка. Овие производи треба да се искажани по цената на производството, која што во себе си ја содржи и добивката на претпријатието. Заради тоа е потребно да се отворат конти на кои што производството на стоката ќе се води по цената на производството. Во таа цел се предвидени конти во класата 8 расчланета на ист начин како во класата 7.

Салдото на класата 8 ја претставуе залихата на производството на стоката по цената на производството. Ова е од особено значење за контрола на месечниот статистички извештај. Противкнижења се вршат на побарувачката страна на контото од подгрупата 799 кои што ја искажуат продукцијата на стоката по елементите на цената на производството по средната калкулација.

Истовремено со книжењето на контото за извршување планот (постварната полна цена на коштањето) во класата 7 книжме врз основа на пресметката на производството по средните калкулации за стварниот обем на производството и производ-

ството на стоката по цената на производството во класата 8. Демек:

Долгуат:

	Динари
810 — konto на залихата на производите А — — — — —	440.70
820 — konto на залихата на производите В — — — — —	1.547.40
830 — konto на залихата на производите С — — — — —	3.200.—

Побаруат:

	Динари
7990 — konto на средните трошкови на производството — — — — —	3.882.—
7991 — konto на средните калкулативни отписи — — — — —	179.—
7992 — konto на нормираните трошкови на управата и продавачката —	738.90
7994 — konto на редовната пресметана добивка по средната стопа — —	388.20

(Види ја книжната ставка 5)

Сега треба да се прејде на книжење добивката односно губитокот кој што се јавуе како резултат на работата.

Од пресметката на производството се книжале сите врсти на пресметаната добивка на односните конти на групата 96. Доколку претпријатието би имало губитци би се книжиле на контото на групата 97. Противставките се книжат на контото на резултатите на поедини производи во класата 7. На тој начин сите конти во групите 71—79 меѓусебно се израмнуат и салдото на групата 70 ја покажуе вредноста на незавршеното производство. Овој салдо е од особено значење за контрола на состојбата на незавршеното производство во месечните статистички извештаи на претпријатието.

Ако претпријатието би произвудело полупроизводи, кои што се наменети исклучиво на понатамошна преработуачка во сопственото претпријатие, тие не би се книжиле на контото од класата 8 по цената на производството, туку би останале на контите од класата 7 по стварните трошкови на производството. Во тој случај „контото на полупроизводите“ во поглед на постапката се изедначуе со недорвршеното производство. Спрема тоа при повторното влегување на полупроизводите во преработуачка се задолжуе 70—konto на производството во корист на односните конти на полупроизводите на групите 71—79 по стварните трошкови на производството. Претпријатијата кои што имаат залихи на такви полупроизводи искажуат во салдата на контите на односните полупроизводи вредност на тие полупроизводи по стварните трошкови на производството.

Ако полупроизводите делимично се и продаваат, односните количини се внесуат во пресметката на производството како готови производи. За вредноста на полупроизводите, кои што се враќаат во производството се задолжуе 70—konto на производството а се признава односната сметка на исполнување планот на полупроизводите по стварните трошкови на производството. За вредноста на полупроизводите кои што се наменети за продавачка се задолжуе новиот konto кој што треба да се отвори „konto на извршување планот на полупроизводите“, а се признава „контото на полупроизводите“ по стварните трошкови на производството. „Контите на извршување планот на полупроизводите“ се задолжуат спрема пресметката на полупроизводството уште и со трошковите на калкулативните отписи и со трошковите на управата и продавачката во корист на односните сметки во класата 5. Истовремено се евидентираат полупроизводите наменети за продавачка на контите од класата 8 со противкнижење на подгрупата 799 по цената на производството, како што е случај кај готовите производи. Пресметаната добивка на полупроизводите наменети за продавачка, ќе се прокнижи на контите од групата 96 и на кон-

тите на резултатите од односните полупроизводи на класата 7.

На „контите на производите“ остануат спрема тоа залихите на полупроизводите по стварните трошкови на производството.

Во нашиот случај немаме полупроизводи туку само готови производи и книжмие:

Долгуат:

711 —	контото на резултатите на произ-	Динари
	водите А — — — — —	89.40
731 —	контото на резултатите на произ-	
	водите С — — — — —	641.60

Побаруат:

721 —	контото на резултатите на произ-	Динари
	водите В — — — — —	40.80
960 —	контото на пресметаната редовна	
	добивка — — — — —	388.20
961 —	контото на пресметаниот вишок на	
	добивката — — — — —	262.—
962 —	контото на пресметаната надплан-	
	ска добивка — — — — —	17.10
962 —	контото на пресметаната надплан-	
	ска добивка (разлика меѓу по-	
	ниските трошкови на управата и	
	продавачката по индивидуалната	
	планска калкулација и нормира-	
	ните) — — — — —	22.90

(Види ја книжната ставка 6)

Уплатената добивка на банковната сметка на добивката на надлежниот административно-оперативен раководач, ќе се книжи:

Долгуат:

1511 —	Управа контото на редовна до-	Динари
	бивка — — — — —	388.20
1512 —	Управа контото на вишокот на до-	
	бивката — — — — —	262.—
1513 —	Управа контото на надпланска до-	
	бивка — — — — —	40.—

Побаруе:

1100 —	Народна банка редовен konto —	690.20
--------	-------------------------------	--------

(Види ја книжната ставка 7).

Од контото на добивката на Управата кај Народната банка претпријатието ќе располага допринос за Фондот на раководството пресметан од одредениот постоток на планската добивка и одредениот постоток на надпланската добивка.

Претпоставиме да врз основа на општиот постоток на планската добивка за индустриски и рударски претпријатија од 2,5% пресметан за претпријатието постоток на доприносот од планската добивка со 3%, а од надпланската добивка одредено 25%. Во тој случај доприносот во Фондот на раководството изнесуе од планската добивка Дин. 19,50 а од надпланската добивка Дин. 10 — вкупно демек, Дин. 29,50.

Даваме налог на банката и книжмие:

Долгуе:

1100 —	Народна банка редовен konto —	Динари
		29.50

Побаруат:

1511 —	Управа контото на редовна до-	
	бивка — — — — —	11.64
1512 —	Управа контото на вишокот на до-	
	бивката — — — — —	7.86
1513 —	Управа контото на надпланската	
	добивка — — — — —	10.—

(Види ја книжната ставка 8).

Истовремено ќе се изврши следно книжење:

Долгуе:

965 —	контото на одвоена добивка — —	Динари
		29.50

Побаруе:

083 —	Фонд на раководството — — —	29.50
-------	-----------------------------	-------

(Види ја книжната ставка 9).

Спрема прописот на чл. 11 Уредбата за Фондот на раководството 5% од уплатениот износ во Фондот на раководството се уплатуе во Централниот фонд.

Книжмие:

Долгуе:

083 —	Фонд на раководството — — —	Динари
		1.47

Побаруе:

1810 —	Обвези спроти управата — —	Динари
	(Види ја книжната ставка 10).	1.47

Истовремено даваме налог на банката и книжмие:

Долгуе:

1810 —	Обвези спроти управата — — —	Динари
		1.47

Побаруе:

1100 —	Народна банка редовен konto —	Динари
	(Види ја книжната ставка 11).	1.47

Претпоставиме да во смисла членот 6 Уредбата за одредуење добивката е одредено да остануе на банковната сметка на претпријатието 30% од вишокот на добивката.

Долгуе:

На	банковната сметка на вишокот на до-	Динари
бивката на	претпријатието се навогја — —	262.—
— допринос	на Фондот на раководството	7.86
	Соосема	254.14

30% од Дин. 254,14 изнесуе динари 76,24
Остатокот од 254,14 — 76,24 = 177,90 дин. ќе го употреби надлежната управа во цели предвидени во членовите 1 и 4 Уредбата за распределба на добивката.

Спрема тоа книжмие:

Долгуе:

1910 —	Обвези спроти управата — — —	Динари
		177.90

Побаруе:

1512 —	Управа контото на вишокот на до-	Динари
	бивката — — — — —	177.90

(Види ја книжната ставка 12).

Истовремено книжмие:

Долгуе:

965 —	контото на одвоена добивка — —	Динари
		177.90

Побаруе:

1810 —	Обвези спроти управата — — —	Динари
	(Види ја книжната ставка 13).	177.90

Претпоставиме оти ќе биде одредено во смисла членот 4 Уредбата за распределба добивката на државните и рударските претпријатија а да ќе остане на слободно располагање на претпријатието 10% од вкупната добивка книжена на нејзината банковна сметка која што гласи:

1) редовна добивка — — — — —	Динари	
	388.20	
— допринос на Фондот на раковод-		
ството — — — — —	11.64	376.56
2) 30% од вишокот на добивката — —		76.24
3) надпланска добивка — — — — —		40.—
— допринос на Фондот на раковод-		
ството — — — — —	10.—	30.—
	Вкупно	482.80

10% од вкупната добивка со која што претпријатието може да располага изнесуе Дин. 48.28.

Книжмие:

Долгуе:

1100 —	Народна банка редовен konto —	Динари
		48.28

Побаруат:

1511 —	Управа контото на редовна до-	Динари
	бивка — — — — —	37.66
1512 —	Управа контото на вишокот на до-	
	бивка — — — — —	37.62
1513 —	Управа контото на надпланската	
	добивка — — — — —	3.—

(Види ја книжната ставка 14).

Истовремено книжките:
Долгуе:

	Динари
965 — конто на одвоена добивка — —	48.28
084 — средства за самостојно располагање на претпријатието — — —	48.28

(Види ја книжната ставка 15).

Остатокот на пресметаната планска добивка претпријатието ќе го упогреби на начин како е тоа предвидено со финансискиот план на претпријатието. Со финансискиот план предвидениот дел на добивката која што треба да се уплатуе во буџет, ќе се уплати заедно со преостанатиот дел на надпланската добивка.

Доколку претпријатието би створило поголем апсолутен износ на планската добивка од онаа со планот предвидена после одвојуењето на делот во Фондот на раководството и делот со кој што самостојно располага, е должно остатокот такугјере да го уплати во буџетот на органот кој што го основал претпријатието.

Продавачката на производите се води на одвоени паралелни конти на производите од класата 8 на пример за производот А на конто 811 или за производот В на конто 821 и тн.

Кај заклучокот на книгите на контото од подгрупата 799 од една страна и контото на извршуење планот и резултатите на производите во класата 7 од друга страна, меѓусебно се израмнуат. Салдата од контото на групите 96 и 97 влегуат во контото на губитокот и добивката поединечно во бруто износите. Кај повторното отворање на книги се пренесуе добивката на пасивната страна на контото 089 пренесена добивка, додека на активната страна на контото 089 се пренесуе салдото 965 конто на одвоена добивка. После тоа се извршуе дефинитивна расподелба на добивката.

НАЧИН НА ПРЕСМЕТАЊЕ СРЕДНИТЕ ЦЕНИ НА ПРОИЗВОДСТВОТО И ИНДИВИДУАЛНАТА СТОПА НА ДОБИВКАТА ВО ЕДНА ГРАНКА

1) За да би можела да се одреди индивидуална стопа на добивката спрема обрасците од членот 5 Уредбата за здредуење добивката е потребно да се познати покрај индивидуалните плански трошкови на производството уште и средните трошкови на производството на поедин производ во целата стопанска гранка

2) Одредуење на средните трошкови на производството се врши со пресметање пресекот од сите индивидуални плански калкулации земајќи ги во оглед планираните количини на производството на поедини претпријатија (со пондерирање) Со тоа пресметање се добива претходна средна калкулација.

3) За основа на пресметање индивидуалните плански калкулации служи пресметковна калкулација за поминатиот период. Покрај тоа во индивидуалната планска калкулација треба да се земе во оглед евентуално во меѓувремето поарнуење на нормата за потрошокот на материјалот и поарнуење работната норма како и снизуење на трошковите, кое што ќе се постигне со уголемуење обемот на производството, со уведуење во производниот процес нови основни средства и слично.

4) Претпријатието треба да изработи индивидуални плански калкулации за целокупниот обем на производството спрема планот на производството. На тој начин вкупните расходи на производството на претпријатието искажани во пресметката на финансискиот план на претпријатието ќе се поклопуат со вредноста на целокупното годишно планирано производство по полна цена на коштањето уголемено или смалено за разликата на вредноста на почетокот и на крајот на годината.

5) Во случај на непоклопуење треба да се пронајдат и исправат грешките кои што можат да бидат

или во калкулацијата или во пресметката на расходите на производството.

6) Претпријатијата кои што работат голем број производи ќе изработат индивидуални плански калкулации за групи на сродни производи. Така железарите ќе изработат индивидуални плански калкулации за сите сорти на ексерти, бетонско железо, лим и сл. Претпријатијата на тој начин ќе пресметат средна полна цена на коштањето на ексерите, бетонското железо, лимот и слично.

7) Декагод е тоа возможно претпријатијата такви слични производи ќе ги сведат со помош на еквивалентни броеви на еднородни производи и ќе го изразат целокупното производство на тие слични производи по количината во еквивалентни единици и ќе изработат само една индивидуална планска калкулација за еквивалентна единица.

8) Кога е извршена контролата и постигнато подуарање на пресметката на расходите на производството со вредноста на производството по полна цена на коштањето со споменатата разлика претпријатието ќе ги испрати такви индивидуални плански калкулации на надлежниот административно-оперативен раководач (на управата).

9) Надлежниот административно-оперативен раководач (управата) ќе пресмета врз основа на тие индивидуални плански калкулации со пондерирање средна полна цена на коштањето и средна добивка со примена на средната стопа на добивката на средните трошкови за производството на поедини производи. (Види го прилогот 4 и 5).

10) Така пресметани средни калкулации административно-оперативниот раководач (управата) ќе ги испрати на сојузното министерство, при кое ќе се образлат координационни одбори за оние стопански гранки, во кои што постоат претпријатија од сојузно и републиканско значење.

11) Координационите одбори ќе пресметат како од земските средни калкулации така и од средните калкулации на претпријатијата од општодржавно значење (сојузните) општа средна калкулација за целата територија на Федеративна Народна Република Југославија и тоа за секој поедин производ и ќе ги испратат до Сојузната планска комисија.

12) Сојузната планска комисија врз основа на овие калкулации ќе ги пресмета средните трошкови на производството и останатите елементи од структурата на цената на производството на оние групи производи за кои што се одредуат единствени цени со важност на цела територија на Федеративна Народна Република Југославија, а кои што ќе се одредат со наредба од Владата ФНРЈ.

13) Сојузната планска комисија ќе ги достави средните трошкови на производството како и останатите елементи од структурата на цената на производството за поедини производи за кои што се одредуат единствени цени со важност за цела територија на Федеративна Народна Република Југославија на производните министерства кои што ќе ги соопштит на административно-оперативниот раководач.

14) Административно-оперативните раководачи (управите) ќе пресметат врз основа на овие подаци индивидуална стопа на добивката на претпријатијата под нивно раководство. Од примерите во прилогот бр. 4 и 5 се види начинот за пресметање претходните средни калкулации и индивидуални стопи на добивката за производ кој што се изработуе во разни количини во 4 претпријатија кои што стоат под еден административно-оперативен раководач.

15) После пресметањето на средната полна цена на коштањето се пресмета врз основа на средната стопа на добивката средна добивка на единица и на цела количина.

16) Со упоредуење на поедини елементи од структура на цената на производството од секој поедин претпријатије со средни елементи на цената на производството за цела гранка, се добиват доф-

дини врсти на добивката на секое претпријатие. Нивниот собир мора да е еднак со пресметаната добивка по средната калкулација за целата производна гранка (како што е во примерот прикажано).

17) Контролата на правилното пресметање на показателот на планската предвидена добивка се добива ако индивидуално планската полна цена на коштањето се уголеми со вкупната предвидена добивка по планската калкулација. Во тој случај собирот претставуе средна цена на производството.

18) После истекот на пресметковен период, претпријатијата испраќаат на својот административно-оперативен раководач свои пресметки на про-

изводството и стварни пресметковни калкулации.

19) Врз основа на овие, административно-оперативните раководачи ќе пресметат средни пресметковни стварни калкулации чии подаци служат на поедини претпријатија како основ за пресметање на претходната планска добивка за наредниот период. (Види: II Средна калкулација на стопанска гранка за планиран обем на производството во прилогот 2 примерок на книговодството).

20) На основа пресметковните стварни калкулации, административно-оперативниот раководач ќе ја пресмета средната и вкупната добивка на претпријатието за поедина врста на производи.

ПРИЛОГ 3

КНИЖЕЊА ВО ГЛАВНАТА КНИГА

083 Фонд на раководството		084 Средства за самост. располагање на претпр.	
(10) 1,47	(9) 29,50	(15) 48,28	
1100 Народна банка редовен konto		1511 Управа konto на редовна добивка	
(8) 29,50	(7) 690,20	(7) 388,20	(8) 11,64
(14) 48,28	(11) 1,47	(14) 37,60	
1512 Управа konto на вишокот на добивката		1513 Управа konto на надпланска добивка	
(7) 262.—	(8) 7,86	(7) 40.—	(8) 10.—
	(12) 177,90		(14) 3.—
	(14) 7,62		
1810 Обвези спроти управата		50 Пресметани трошкови на материјалот за изработ.	
(11) 1,47	(10) 1,47	(1) 2.300.—	
(12) 177,90	(13) 177,90		
51 Пресметани плати на изработ. со доприносите		52 Пресметани општи трошкови на изработувањата	
	(1) 1.055.—	(1) 1.500.—	
53 Пресметани калкулативни отписи		54/55 Пресметани трошкови на управата и продавач.	
	(3) 179.—	(4) 663,90	
70 Konto на производството		710 Konto на извршуење планот на производот A	
(1) 4.855.—	(2) 3.655.—	(2) 285.—	
		(3) 15.—	
		(4) 51,30	
711 Konto на резултатите на производот A		720 Konto на извршуење планот на производот B	
(6) 89,40		(2) 1.290.—	
		(3) 60.—	
		(4) 238,20	
721 Konto на резултатите на производот B		730 Konto на извршуење планот на производот C	
	(6) 40,80	(2) 2.080.—	
		(3) 104.—	
		(4) 374,40	
731 Konto на резултатите на производот C		7990 Konto на средните трошкови на производ.	
(6) 641,60		(5) 3.882.—	
7991 Средни калкулативни отписи		7992 Нормирани трошкови на управата и продавач.	
	(5) 179.—	(5) 738,90	
7994 Редовна добивка по средна стопа		810 Konto на залихите на производот A	
	(5) 388,20	(5) 440,70	
820 Konto на залихите на производот B		830 Konto на залихите на производот C	
(5) 1.574,40		(5) 3.200.—	
960 Пресметана редовна добивка		961 Пресметан вишок на добивката	
	(6) 388,20	(6) 262.—	
962 Пресметана надпланска добивка		965 Konto на одвоена добивка	
	(6) 17,10	(9) 29,50	
	(6) 22,90	(13) 177,90	
		(15) 48,28	

I ПРЕТХОДНА ИНДИВИДУАЛНА ПЛАНСКА КАЛКУЛАЦИЈА ПРЕДУЗЕЋА

	Производ А		Производ В	
	Инд. пл.	3 једин.	Инд. пл.	5 једин.
1. Индивидуални плански трошкови производње —	100	300	220	1.100
2. Калкулативни отписи (амортизација) — — —	5	15	10	50
3. Индивидуални плански трошкови управе и продаје	20	60	40	200
4. Индивидуална планска пуна цена коштања — —	125	375	270	1.350

II ПРОСЕЧНА КАЛКУЛАЦИЈА ПРИВРЕДНЕ

5. Просечни трошкови производње — — — —	110	330	192	960
6. Калкулативни отписи (амортизација) — — —	5	15	10	50
7. Нормирани трошкови управе и продаје — — —	20.90	62.70	36.70	183.50
8. Просечна пуна цена коштања — — — — —	135.90	407.70	238.70	1.193.50
9. Просечна добит — — — — —	11	33	19.20	96
10. Цена производње — — — — —	146.90	440.70	257.90	1.289.50
11. Индивидуална планска пуна цена коштања — —	125	375	270	1.350
12. Укупни показатељ планом предвиђене добити односно планом предвиђеног губитка по прет- ходној планској калкулацији — — — — —	21.90	65.70	—12.10	—60.50

III ОБРАЧУН ПРОИЗВОДЊЕ И

	Производ А		Производ В	
	за 1 јед.	3 једин.	1 једин	6 једин
13. Стварни трошкови производње — — — —	95	285	215	1.290
14. Калкулативни отписи (амортизација) — — —	5	15	10	60
15. Стварни трошкови управе и продаје — — —	17.10	51.30	39.70	238.20
16. Стварна пуна цена коштања — — — — —	117.10	351.30	264.70	1.588.20

IV ИНДИВИДУАЛНА ПЛАНСКА КАЛКУЛАЦИЈА

17. Индивидуални плански трошкови производње —	100	300	220	1.320
18. Калкулативни отписи (амортизација) — — —	5	15	10	60
19. Индивидуални плански трошкови управе и про- даје — — — — —	20	60	40	240
20. Индивидуална планска пуна цена коштања — —	125	375	270	1.620
21. Стварна пуна цена коштања — — — — —	117.10	351.30	264.70	1.588.20
22. Обрачуната надпланска добит — — — — —	7.90	23.70	5.30	31.80

V ПРОСЕЧНА КАЛКУЛАЦИЈА ЗА

23. Просечни трошкови производње — — — —	110	330	192	1.152
24. Калкулативни отписи (амортизација) — — —	5	15	10	60
25. Нормирани трошкови управе и продаје — — —	20.90	62.70	36.70	220.20
26. Просечна пуна цена коштања — — — — —	135.90	407.70	238.70	1.432.20
27. Просечна добит — — — — —	11	33	19.20	115.20
28. Цена производње — — — — —	146.90	440.70	257.90	1.547.40
29. Стварна пуна цена коштања — — — — —	117.10	351.30	264.70	1.588.20
30. Укупна обрачуната добит односно губитак — —	29.80	89.40	—6.80	—40.80

Н. Н. ПРОИЗВОДНЕ ГРАНЕ СА ПРОСЕЧНОМ СТОПОМ ДОБИТИ ОД 10% ПРИЛОГ 2

Производ С Инд. пл.	10 једин.	Укупно	
250	2.500	3.900	
13	130	195	
52	520	780	
315	3.150	4.875	

Просечна стопа добити 10%
 Индивидуална стопа добити = $\frac{4290 \times 10}{3900} = 11\%$

ГРАНЕ ЗА ПЛАНИРАНИ ОБИМ ПРОИЗВОДЊЕ

300	3.000	4.290	
13	130	195	
57	570	816,20	
370	3.700	5.301,20	
30	300	429	
400	4.000	5.730,20	
315	3.150	4.875	
85	850	855,20	

Редовна добит = $\frac{3900 \times 11}{100} = 429$ Дин.
 Вишак добити = Дин. 4.290 — 3.900 = 390 Дин.
 Разлика између нижих индивидуалних пл. трошк. упр. и прод. и нормираних Дин. 816,20 — Дин. 780 = Дин. 36,20

ОБРАЧУНСКА СТВАРНА КАЛКУЛАЦИЈА

Производ С 1 једин.	8 једин.	Укупно
260	2.080	3.655
13	104	179
46,80	374,40	663,90
319,80	2.558,40	4.497,90

ЗА СТВАРНИ ОБИМ ПРОИЗВОДЊЕ

250	2.000	3.620	
13	104	179	
52	416	716	
315	2.520	4.515	
319,80	2.558,40	4.497,90	
— 4,80	— 38,40	17,10	

Редовна добит = $\frac{20 \times 11}{100} =$ Дин. 398,20
 Према чл. 4 ст. 2 Уредбе о одређивању добити не може предузеће постићи апсолутни износ редовне добити виши од износа, који се добија када се просечна стопа добити односне гране производње примени на просечне трошкове производње исте количине производа. Према томе је редовна добит
 Дин. (3882 × 10) : 100 = — — — — — Дин. 388,20
 Обрачуната надпланска добит — — — — — Дин. 17,10

СТВАРНИ ОБИМ ПРОИЗВОДЊЕ

300	2.400	3.882	
13	104	179	
57	456	738,90	
570	2.960	4.799,90	
30	240	388,20	
400	3.200	5.188,10	
319,80	2.558,40	4.497,90	
80,20	641,60	690,20	

Обрачунати вишак добити је Дин. 3.882 — 3.620 = — — Дин. 262,—
 Разлика између нижих инд. планских трошкова упр. и продаје и нормираних т. ј. Дин. 738,90 — Дин. 716 = Дин. 22,90
 Укупна обрачуната надпланска добит односно губитак — Дин. 690,20

**ПРОСЕЧНА
ЗА ПРИ**

	Предузеће А		Предузеће В	
	за 5 јединица	за јединицу	за 3 јединице	за јединицу
1. I Индивидуални плански трошкови производње	500	100	345	115
2. Калкулативни отписи (амортизација) — — —	25	5	15	5
3. II Индивидуална планска фабричка цена коштања	525	105	360	120
4. Индивидуални плански трошкови управе и продаје — — — — — — — — —	100	20	54	18
5. III Индивидуална планска пуна цена коштања —	625	125	414	138
6. Индивидуална планска редовна добит (% од I) 10%	50	10		
7. Индивидуални планом предвиђени губитак (% од I) — — — — — — — — —			— 4,35%	— 15
8. Разлика између виших инд. пл. трешк упр. и прод. и нормираних (4) — — — — —				— 5
9. Укупна претходна редовна добит односно претходни планом предвиђени губитак по планској калкулацији — — — — —	50	10	— 15	— 5
10. Претходни вишак добити (екстрадобит) — —				
11. Укупна претходна планска добит по планској калкулацији — — — — —	50	10	— 15	— 5
12. Разлика између НИЖИХ индивидуалних планских трошкова управе и продаје и нормираних			6	2
13. Укупна претходна добит по планској калкулацији — — — — —	50	10	— 9	— 3
			К О Н	
14. Индивидуална планска пуна цена коштања (5)	625	125	414	138
15. Укупна претходна добит по планској калкулацији (13) — — — — —	50	10	— 9	— 3
16. Просечна цена производње — — — — —	675	135	405	135

II ОБРАЧУН ПРОИЗВОДЊЕ И ОБРАЧУН

	Предузеће А		Предузеће В	
	за 6 јединица	за јединицу	за 5 јединице	за јединицу
17. I Стварни трошкови производње — — — — —	570	95	560	112
18. Калкулативни отписи (амортизација) — — —	30	5	25	5
19. II Стварна фабричка цена коштања — — —	600	100	585	117
20. Стварни трошкови управе и продаје — —	114	19	80	16
21. IIIа Стварна пуна цена коштања — — — — —	714	119	665	133
22. IIIб Индивидуална планска пуна цена коштања (5)	750	125	690	138
Обрачуната надпланска добит — — — — —	36	6	25	5
			III ИЗРАЧУНА	
23. X Обрачуната индивидуална редовна добит (6)	50	10		
24. X Обрачунати индивидуални плански предвиђени губитак (7) — — — — —			— 25	— 5
25. X Обрачуната разлика између ВИШИХ инд. пл. тр. уп. и пр. и норм. (8) — — — — —				
26. Укупна обрачуната редовна добит одн. обрачунати планом предвиђени губитак (9) — — —	60	10	— 25	— 5
27. X Вишак добити (екстрадобит) — — — — —				
28. Укупна обрачуната планска добит — — —	60	10	— 25	— 5
29. X Обрачуната разлика између НИЖИХ индивидуалних планских трошкова управе и продаје и нормираних (12) — — — — —			10	2
30. X Обрачуната надпланска добит одн. непредвиђени губитак — — — — —	36	6	25	5
31. Укупна обрачуната надпл. добит одн. непредвиђени губитак — — — — —	36	6	35	7
32. Укупна обрачуната план. добит одн. планом предв. губитак — — — — —	60	10	— 25	— 5
33. Укупна обрачуната добит односно обрачунати губитак — — — — —	96	16	10	2
			IV К О Н	
34. Просечна цена производње (16) — — — — —	810	135	675	135
35. Стварна пуна цена коштања (21) — — — — —	714	119	665	133
36. Укупан обрачунати добитак односно обрачунати губитак — — — — —	96	16	10	2

Износи у ретку са ознаком X тј. редни број 23, 24, 25, 27, 29 и 30 се прекрђавају на конте

КАЛКУЛАЦИЈА
ВРЕДНУ ГРАНУ

ПРИЛОГ 4

Предузеће С		Предузеће D		Цела грана	Просек гране
за 1 јединицу	за јединицу	за 1 јединицу	за јединицу	за 10 јединица	за јединицу
105	105	50	50	1.000	100
5	5	5	5	50	5
110	110	55	55	1.050	105
27	27	19	19	200	(норм.) 20
137	137	74	74	1.250	125
4,76% 5	5	20% 10	10	65	5
				- 15	
- 7	- 7			- "	- 0,7
- 2	- 2	10	10	43	4,3
		50	50	50	5,—
- 2	- 2	60	60	93	9,3
		1	1	7	0,7
- 2	- 2	61	61	100	10,—
Т Р О Л А					
137	137	74	74	1.250	125 —
- 2	- 2	61	61	100	10 —
135	135	135	135	1.350	135 —

СКА СТВАРНА КАЛКУЛАЦИЈА

Предузеће С		Предузеће D		Цела грана	Просек гране
за 1 јединицу	за јединицу	за 2 јединице	за јединицу	за 14 јединица	за јединицу
109	109	100	50	1.339	95,64
5	5	10	5	70	5,—
114	114	110	55	1.409	100,64
27	27	40	20	261	18,64
141	141	150	75	1.670	119,28
137	137	148	74	1.725	123,22
- 4	- 4	- 2	- 1	55	3,93
ВАЊЕ ДОБИТИ					
5	5	20	10	85	4,29
				- 25	
- 7	- 7			- 7	- 0,50
- 2	- 2	20	10	53	3,79
		100	50	100	7,14
- 2	- 2	120	60	153	10,93
		2	1	12	0,86
- 4	- 4	- 2	- 1	55	3,93
- 4	- 4			67	4,79
- 2	- 2	120	60	153	10,93
- 6	- 6	120	60	220	15,72
Т Р О Л А					
135	135	270	135	1.890	135,—
141	141	150	75	1.670	119,28
- 6	- 6	120	60	220	15,72

обрачунате добити односно на конте обрачунатог губитка.

ПРИЛОГ, 5

ПРИМЕНА ФОРМУЛА ЗА ПРИМЕР

Формуле према чл. 3 и 5 Уредбе о одређивању добити рударских и индустријских предузећа

S (основна + обртна средства) Дин. 1.786.—

До општа стопа добити 7%

Ps пуна цена коштања „ 1.250.—

Dp просечна стопа добити односне производне гране 10%

$$Di_A = \frac{Tr \cdot Dp}{Ti} = \frac{500 \cdot 10}{500} = 10\%$$

10% од (Ti) 500 = 50.— дин.

$$Gi_B = \frac{[Ti - (Tr + Mr)] \cdot 100}{Ti} = \frac{[345 - (300 + 30)] \cdot 100}{345} =$$

$$= \frac{1 \cdot 500}{345} = 4,3478 = 4,35\%$$

4,35% од Ti 345 = 15.— дин. (планског губитка)

$$Di_C = \frac{[(Tr + Mr) + Ti] \cdot 100}{Ti} = \frac{[(100 + 10) + 105] \cdot 100}{105} = \frac{500}{105} = 4,76\%$$

4,76% од Дин. 105.— = 5.— дин.

$$Di_D = \frac{Tr \cdot Dp}{Ti} = \frac{100 \cdot 10}{50} = 20\%$$

20% од Дин. 50.— = 10.— дин.

$$Dp = \frac{S \cdot Do}{Ps} = \frac{1786 \times 7}{1250} = \frac{12 \cdot 502}{1250} = 10\%$$

Di_A = Индивидуална стопа редовне добити предузећа A

Di_C = „ „ „ „ „ „ C

Di_D = „ „ „ „ „ „ D

Gi_B = Стопа планом предвиђеног губитка предузећа B

Tr = Просечни грошкови производње за одређену масу основних артикала односне производне гране

Ti = Индивидуални грошкови производње за одређену масу основних артикала односне производне гране

Mr = $\frac{Dp \times Tr}{100}$ = апсолутни износ просечне добити односне гране производње

$$Mr \text{ за предузеће B} = \frac{10 \times 300}{100} = \frac{3.000}{100} = 30$$

43.

На основа членот 3 Уредбата за одредување добивката на рударските и индустриските претпријатија Претседателот на Сојузната планска комисија на Владата ФНРЈ донесе

РЕШЕЊЕ

ЗА СРЕДНАТА СТОПА НА ДОБИВКАТА НА РУДАРСКИТЕ И ИНДУСТРИСКИТЕ ПРЕТПРИЈАТИЈА

Член 1

Средната стопа на добивката за претпријатија од поедини стопански гранки на рударството изнесуе:

а) за рудници на јаглен — — — — —	6,0%
б) за црна металургија — — — — —	7,1%
в) за рудници и металургија на обоени метали — — — — —	12,0%
г) за рудници на неметали и претпријатија кои што истите ја преработуат —	8,7%
д) за претпријатија кои што добиваат и преработуат нафта и земни плин —	14,3%

Член 2

Средната стопа на добивката за претпријатија од поедини стопански гранки на индустријата изнесуе:

а) за индустрија на железничко-сообраќајни машини и алати — — — — —	4,5%
б) за индустрија на поделески справи, машини и алати — — — — —	5,3%
в) за индустрија на автомобили и прецизна механика — — — — —	9,0%
г) за останата неспомената метална индустрија — — — — —	8,1%
д) за индустрија на шеќер, шпирит и квасец — — — — —	6,9%
гј) за индустрија на билни уља — — — — —	7,2%
е) за индустрија и промет на вино, ракија и јаки пијалаци — — — — —	4,1%
ж) за индустрија на тутун — — — — —	4,1%
з) за останата неспомената прехранбена индустрија — — — — —	6,5%
и) за електрохемиска индустрија — — — — —	7,7%
ј) за големохемиска индустрија — — — — —	10,0%
к) за индустрија на срча — — — — —	5,4%
л) за индустрија на целулоза, дрвењача и папир — — — — —	6,2%
љ) за индустрија на медицински производи и лекови — — — — —	5,2%
м) за останата неспомената хемиска индустрија — — — — —	3,2%
н) за текстилна индустрија — — — — —	3,3%
њ) за индустрија на свила — — — — —	7,3%
о) за гума индустрија — — — — —	4,3%
п) за индустрија на кожа и обувки — — — — —	3,8%
р) за електроиндустрија — — — — —	4,1%
с) за индустрија на хемиска преработуачка на дрво — — — — —	8,1%
т) за дрвна индустрија — — — — —	8,9%
кј) за индустрија на цемент — — — — —	7,0%
у) за графичка индустрија — — — — —	6,9%
ф) за останата градежна индустрија — — — — —	6,2%

Член 3

Средната стопа на добивката за електростопанство ќе се пресмета на начин кој што ќе го пропише Стопанскиот совет на Владата ФНРЈ во смисла на чл. 8 Уредбата за одредување добивката на рударските и индустриските претпријатија.

Член 4

Средната стопа на добивката од чл. 1 и 2 на ова решење ќе служи како основ за пресметување на индивидуалните стопи на добивката за поедини претпријатија внатре на стопанската гранка.

Член 5

Ова решење влегуе во сила со денот на објавувањето во „Службениот лист на Федеративна Народна Република Југославија“, а ќе се применуе од 1 јануари 1947 година.

Бр. 502

14 јануари 1946 година

Белград

Претседател
на Сојузната планска комисија,
А. Хебранг, с. р.

ОДЛИКОВАНИА

ПРЕЗИДИУМОТ

на Народната скупштина на Федеративна
Народна Република Југославија

на основа членот 2 став 2 Законот за ордени и медалји ја одобруе Наредбата на Штабот на V армија број 11 од 15 септември 1946 година со која се за осведочена храброст во текот на народноослободителната борба одликуат

СО ОРДЕН ЗА ХРАБРОСТ:

поручници-инвалиди: Дамљановиќ Т Јован и Петковиќ А. Петар;
потпоручник-инвалид Костиќ Ј Братислав;
заставник-инвалид Стефановиќ Ђ. Милан;
водник-инвалид Станковиќ Ј. Светозар;
борци-инвалиди: Арсиќ А Радован, Бајиќ Р. Душан, Видојевиќ В. Драгољуб, Величковиќ М. Борисав, Гашевиќ М. Симо, Гудељевиќ П. Никола, Гудељевиќ В. Милорад, Дамљановиќ С. Светислав, Дедиќ С. Ранђел, Беловиќ О. Обрад, Ђорђевиќ С. Станко, Ђориќ С. Владимир, Ђуриќ Ј Раденко, Ђуровиќ Ј. Сима, Ђуровиќ С. Недељко, Златановиќ Ђ. Зарија, Златановиќ Ђ. Радомир, Илиќ Б. Бранко, Јанковиќ Ђ. Светозар, Јовановиќ Д. Велимир, Јовановиќ С. Вујадин, Јововиќ Ђ. Драгољуб, Јовиќ И. Драгомир, Кнежевиќ Н. Радисав, Којичиќ Ђ. Градмир, Кошиќ Т. Станко, Костиќ М. Александар, Лепојевиќ Р. Александар, Лукиќ Ј. Рако, Љубеновиќ М. Боро, Максимовиќ Ц. Максим, Марковиќ В. Глигоје, Марковиќ М. Василије, Милчиќ М. Драгиша, Милошевиќ Т. Лазар, Митровиќ Н. Војислав, Мићуновиќ Ђ. Блажо, Младеновиќ М. Драгољуб, Николиќ Ј. Сотир, Николиќ В. Тренча, Никчевиќ М. Крсто, Перишиќ И. Миосав, Раденковиќ Р. Батриќ, Радуловиќ М. Никола, Станишиќ М. Радивоје, Стевановиќ С. Станко, Стојановиќ Д. Трајко, Стојановиќ Д. Влајко, Стојановиќ С. Владимир, Стојановиќ Р. Живојин, Стојменовиќ Д. Стратија, Стојковиќ С. Лука, Трајковиќ С. Борко, Трајковиќ М. Јордан, Цветковиќ К. Живојин и Цветковиќ М. Светозар;
потпоручник инвалид Ђорђевиќ С. Љубо;
борац-инвалид Пецев Т. Гије;
ст. водници-инвалиди: Валњаревиќ М. Вукајло и Станковски С. Илија;
борци-инвалиди: Анђелковиќ М. Стојан, Паневски Т. Русе, Пешовски Т. Гија и Севдиновски С. Јордан;

СО МЕДАЉА ЗА ХРАБРОСТ:

интендант дома-инвалид Стојадиновиќ Ђ. Радомир;
борци-инвалиди: Анђелковиќ Ј. Благоје, Анђелковиќ Д. Миладин, Атанасијевиќ Т. Стојадин, Антиќ М. Александар, Антиќ Д. Стојан, Арсиќ А. Светислав, Атанацковиќ М. Стојадин, Бојковиќ С. Стојадин, Брзаковиќ И. Димитрије, Вучиќ В. Драгутин, Вучковиќ П. Станислав, Димитријевиќ И. Живоја, Динчиќ К. Сибин, Дојиќ Д. Чедомир, Дрекаловиќ С.

Благоје, Ђорђевић С. Александар, Ђорђевић М. Добривоје, Ђорђевић Ђ. Николије, Ђорић А. Сава, Зафировић Т. Владимир, Златановић Д. Душана, Златановић Т. Душанка, Златковић Т. Донча, Ивановић С. Стојан, Илић Б. Божидар, Илић Т. Миодраг, Илић Ж. Стојадин, Јанковић С. Божо, Јовановић Љ. Аритон, Јувић М. Миодраг, Јовановић М. Љубица, Јовановић Р. Станоје, Јосић Љ. Живојин, Костић М. Драгољуб, Костић М. Ђорђе, Крстић Д. Градмир, Крстић Б. Миодраг и Лазаревић С. Светислав;

борци-инвалиди: Манић Т. Александар, Миладиновић Ј. Станко, Миловановић Ц. Велимир, Милосављевић Д. Миодраг, Милосављевић С. Урош, Митић Ј. Боривоје, Митић С. Боривоје, Митић С. Ђорђе, Митић Н. Тодор, Младеновић К. Најдан, Младеновић Ј. Петко, Михајловић Т. Божидар, Нешић Д. Драгољуб, Петровић Т. Бора, Пешић С. Радован, Пешић С. Светислав, Поповић М. Бранко, Радовановић С. Добривоје, Ракић М. Радмир, Рашић Д. Божидар, Ристић С. Градмир, Симоновић Т. Чедомир, Спасић С. Славка, Спирић С. Миливоје, Стаменковић Среген, Станимировић Д. Радивоје, Станишић М. Стеван, Стањковић М. Милутин, Стевановић М. Среген, Стефановић Ђ. Боривоје, Стефановић К. Миодраг, Стојановић С. Драгомир, Стојановић П. Светолик, Стојановић Љ. Станислав, Стојановић С. Милорад, Стојановић К. Радивоје, Стојановић М. Милоје, Стојановић Д. Стака, Стојковић Д. Илија, Стојковић М. Бора, Стојковић К. Радован, Стошић С. Спаса, Стошић А. Димитрије, Тасић Ј. Бошко, Тасић П. Глигорије, Тасић П. Светислав, Томић Р. Миливоје, Трајковић В. Боривоје, Трајковић Ђ. Слободан, Тричковић В. Миодраг, Цветковић А. Божидар, Цветковић В. Миладин, Цветковић М. Милован, Цветковић С. Урош и Алексовски Р. Крсте;

поручник-инвалид Христовска Ј. Ленче; делегат-инвалид Шикаловски Т. Димитрије; десетар-инвалид Ђорђевић Ј. Миливоје; борци-инвалиди: Андоновски Т. Донча, Атанасовски Т. Димитрије, Асан Р. Ђенан, Божиновски И. Ђорђе, Вухарски М. Елмаз, Босиљевски Т. Бранко, Георгијевски В. Крсте, Георгијевски А. Бранко, Губировски К. Ђорђе, Деловски Т. Илија, Ђорђевић А. Јанчо, Ефтимовски М. Љубе, Зврниновски И. Димче, Јефтимовски В. Петруш, Јововић С. Блажо, Клежаровски К. Димитрије, Манасијевски С. Петруш, Настевски Д. Ђорђе, Рушић М. Хазир, Савески Т. Трифун, Спирић С. Димитрије, Стањковски С. Благоје, Солевски З. Спасо, Тричевски Р. Трајан, Тричевски П. Ђира, Трајковски И. Благоје, Цветковски Т. Душко, Шоповски Р. Мартин и Фејзула А. Назир; инвалиди-демобилисани: Богевски Г. Крсто, Демковски П. Александар, Дракулоски М. Киро, Лазаровски С. Сенесије, Милошевски П. Михајло, Секирарски Е. Бојан и Станојевић Ј. Санде.

Бр. 468

25 септември 1946 година
Белград

Секретар,

М. Перуничич, с. р.

Претседател,

др И. Рибар, с. р.

ПРЕЗИДИУМОТ

на Народната скупштина на Федеративна Народна Република Југославија

на основа членот 3 став 2 Законот за ордени и медали ја одобруе Наредбата на Штабот на IV армија

со која се за осведочена храброст во народно-слободителната борба одликуат

СО ОРДЕН ЗА ХРАБРОСТ:

пуковник Јовичевић Ј. Нико;
потпуковник Кнезовић М. Лука;

мајори: Мраковић А. Јанко, Нусдорфер Ф. Алојз и Сарачевић З. Хајрудин;

капетани: Чикара А. Јоко, Гвардјанчић А. Виктор, Грбић Д. Душан, Муси Ф. Рудолф, Стипица М. Јово и Варговић К. Стјепан;

поручник Попов Ј. Никола;

потпоручник Рајачић К. Илија.

СО ОРДЕН ЗА ХРАБРОСТ:

мајор Мраковић А. Јанко;
мл. водник Чугал Ђ. Симо.

Бр. 463

22 септември 1946 година

Белград

Секретар,

М. Перуничич, с. р.

Претседател,

др И. Рибар, с. р.

СО Д Р Ж А Ј :

Страна

- 32. Наредба за утврдуење групи на производи и услуги за кои што ќе се одредуат единствени цени со важност на целата територија на Федеративна Народна Република Југославија цени со важност на целата територија на Федеративна Народна Република Југославија односно откупни цени — — — 45
- 33. Решење за начинот на пресметуењето на постокот на предвидената добивка на градежните претпријатија — — — — — 47
- 34. Решење за стопата на добивката на државните угостителски претпријатија од општо државно значење — — — — — 47
- 35. Правилник з'а запослуење на војните воени инвалиди — — — — — 48
- 36. Правилник за протестните регистри — — — — — 48
- 37. Правилник за спроведуење Уредбата за арондација на државните поделелски добра од општодржавно значење — — — — — 50
- 38. Правилник за евиденција, регистрација и обвезна поправка на поголемите поделелски машини — — — — — 53
- 39. Правилник за измена членот 14 Правилникот за спроведуење надзорот над увозот и извозот — — — — — 54
- 40. Наредба за привремено книжење добивката на државните стопански претпријатија на собирањето сметки на нивните административно-оперативни раководачи (управи) — — — — — 54
- 41. Напатствие за спроведуење Уредбата за расподелба добивката на државните рударски и индустриски претпријатија — — — — — 54
- 42. Напатствие за спроведуење Уредбата за трошковите на управата и трошковите на продавачката во државните рударски и индустриски претпријатија од сојузно и републиканско значење, Уредбата за Фондот на раководството на претпријатијата (Фонд на раководството) и Централниот фонд на претпријатијата (Централен фонд) на државните рударски и индустриски претпријатија од сојузно и републиканско значење како и Уредбата за одредуење добивката на рударските и индустриските претпријатија — — — — — 56
- 43. Решење за средните стопи на добивката на рударските и индустриските претпријатија — — — — — 75